BİLİM SERİSİ

HAKAN ÖZTUNÇ

PEŞİMİZDEKİ SAYILAR



PEŞİMİZDEKİ SAYILAR

PEŞİMİZDEKİ SAYILAR

İzmir 2005



PEŞİMİZDEKİ SAYILAR

Editör
S. Şeref DURAN

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
Zülker MEYDAN

Grafiker
Sinan ÖZDEMİR

ISBN
975-9093-02-2

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Temmuz 2005

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Alayköşkü Cad. No: 12 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 519 39 33 Faks: (0212) 519 39 01

Altın Burç Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.altinburcyayinlari.com

İthaf:
Kıymetli Eşime...

Teşekkür:
"Bu çalışmaya değerli katkılarından dolayı kıymetli dostum Ali Çavdar Beye, araştırmalarda katkılar sağlayan değerli editör Salih Şeref Duran Beye, eserin oluşumunda teşvikçi olan Semih Yılmaz ve Abdurrahman Er Beylere teşekkür ederim..."

İÇİNDEKİLER

Önsöz

Sayılı günlerimizi doldurmadan dünyaya gelemiyoruz. Yani daha dünyaya gelmeden sayılar peşimize takılıyor. Konuşma ve yazıda kullandığımız alfabe 29 harften oluşuyor. Kullandığımız paraların üzerinde sayıların dili konuşuyor. Takvimlerin yapraklarında, zamanı gösteren saatimizde hep sayılar var. Randevularımız sayıların hassas ölçeğinde belirleniyor. Sayılı gün tez geçer, kılı kırk yarmak ve kırkını çıkarmak gibi atasözü ve deyimlerimizde bile sayıların yansıması var.

Üzerinde yaşadığımız şirin gezegenin biricik enerji kaynağı Güneşe karşı duruşunda yapmış olduğu açı 23 derece ve 27 dakika. Dünya ile Güneş arasındaki uzaklık yaklaşık 150 milyon kilometre. Vücudumuz yaklaşık 100 trilyon hücreden meydana geliyor. Tabiattaki 500 çeşit amino asitten canlı hücrelerinde yalnızca 20 türü bulunuyor ve bunlar değişik varyasyonlarla bir araya gelerek 100 binin üzerinde proteinin oluşmasına vesile oluyor. Çok hayati noktalardaki bu rakamlar etrafa gelişigüzel

mi dağıtılmış yoksa kılı kırk yararcasına ince, matematiksel bir disiplinin yansımaları mı?

Sayılar her yerde, adeta hayatımızın vazgeçilmez bir parçası gibi. Tahmini 5 milyar yaşında olan ihtiyar dünyamızda insan ömrü de sayılarla kodlanmış özellikte. Etrafımıza dikkatle baktığımızda canlı cansız tüm varlığın bir sanat şaheseri titizliğinde ve çok ince hesaplamalar çerçevesinde yaratılmış olduğunu görüyoruz. Bir gülün taç yaprakları baş döndürücü bir matematik ve mimari hesaplamayla birbirini tamamlıyor. Tabiatın bin bir güzelliği içerisine saklanmış gizem, onca sayının ötesinde 'Bir' mührünün birbirinden farklı yansımaları mı yoksa?

Hâsılı her köşede eşyanın tabiatına özenle yerleştirilmiş sayılar armonisi bize göz kırpıyor. Başta bize emanet edilen vücudumuz olmak üzere her yerden matematiksel planlamanın nizamı köpürüyor. Öyleyse rakamlardan korkumuz niye? Onlarla barışık yaşamalı değil miyiz? Böylece yaşarken, varlığın bünyesine kodlanmış esrarı, zevkli bir bilmece çözme heyecanıyla inceleyecek ve irdeleyeceğiz.

Peşimizdeki Sayılar kitabını okurken kendinizi kâh matematik profesörü Mehmet Beyin dersinde, kâh Bilgiç Dedeyle diz dize veya sayıların muhteşem dünyasında zevkle bilmece çözen gençlerle yan yana bulacaksınız. Eminim ki bir roman akıcılığındaki bu eseri bir solukta bitireceksiniz. Bu farklı eseri hazırlayan değerli dostum ve kıymetli bilim adamı Hakan Öztunç Beye teşekkürler ediyor, başka güzel eserlere imza atmasını canı gönülden diliyorum.

Eğitimci - Yazar Salih Şeref Duran



"PARA KİMDE?"

Çağatay, elindeki gazeteyi okurken birden "Vay be!" diye bağırdı, sonra hemen toparlandı. Burası bir kütüphaneydi ve kütüphanede ses çıkarılmazdı. Zaten kütüphanedeki hemen herkes, başta arkadaşları, dönüp sus işareti yapmıştı. Proje ödevi için grup çalışması yapıyorlardı. Bu sebeple Çağatay'la arkadaşları kütüphanenin süreli yayınlar bölümüne geçmişlerdi: Emre, Zeki, Murat, Hakkı ve tabii ki Çağatay.

Çağatay kısık bir sesle diğerlerine "Lütfen lütfen ama şuna bir bakın piyasaya yeni çıkan Karoya jeep, harika değil mi?"

Hakkı umursamazca "Parası da harika, baksana şunun fiyatına!"

Murat "Susun arkadaşlar! Kütüphanede kurallar vardır, bunların içinde konuşmak yoktur!" dedi ukelâca. Murat, zaten sınıfın da en çalışkanıydı ve kurallara sıkı sıkıya uymayı ihmal etmezdi.

Çağatay her zamanki babacan tavırlarıyla "Bu jeep insanda kurallara uyacak akıl mı bırakır!" dedi.

"Gene de çok pahalı" diye üsteledi Hakkı.

"Satın alan var ki çıkartıyorlar piyasaya" diye cevap verdi Çağatay.

"Bunu alabilecek olanın ne çok parası vardır." diye iç geçirdi. Hakkı.

"Parayla imanın kimde olduğu bilinmez." dedi Murat tartışmaya son noktayı koymak ve susmalarını sağlamak için.

"Ben kimde para var bilirim." diye atıldı şimdiye kadar konuşmaları izleyen Emre her zamanki cingözlüğüyle.

"Nasıl yani?" dedi Murat şaşırarak.

"Göstereyim ama burası yeri değil; aşağıda bir kafe var, hem bir şeyler yer, içer dinleniriz; hem de size matematik yoluyla kimde para var kimde yok nasıl bilinir, gösteririm."

"İyi olur, zaten sıkılmıştım." dedi Hakkı.

Murat kafe için biraz nazlandı. Öyle ya daha projenin konusunun geçtiği kitapları bile tam olarak bulamamışlardı.

Çağatay "Gerçekten de, bir ara verip bir şeyler yemeğe ihtiyacımız var; nasıl olsa projenin daha vakti var." dedi.

Murat da "Sen hep mideni düşünürsün, beni de konuşturuyorsunuz zaten, haydi bari hemen çıkalım" diye cevap verdi. Diğerleri gibi o da kitaplarını defterlerini toplamaya başladı.

Kütüphanenin karşısında güzel bir kafe vardı. İçeri girip iki masayı birleştirdiler ve merakla Emre'ye dönüp "Yap bakalım şu numaranı!" diye ısrar ettiler. Yalnız Çağatay "Bir dakika arkadaşlar, sandviçlerimizi söyleyelim, yanında çaylarımızı da unutmayalım tabii." deyince hepsi bastı kahkahayı.

Hakkı "Yahu az obur değilsin ha sende!" dedi. Garsona siparişlerini verdiler.

Zeki "Hadi Emre, bil bakalım kimde para var?" diye kısık sesle sordu. Zeki sessiz, sakin, pek konuşmayan kendi halinde bir öğrenciydi. O bile meraklanmıştı.

Emre "Tamam" dedi; "Öncelikle şunu söyleyeyim; matematik hakkında az çok bilgisi olan ve onu yorumlayarak analiz ve sentez yapabilen için hayat çok zevkli ve kolaydır. Hayattaki



tüm olaylarda bize yardımcı olabilecek doneler vardır. Bu bilgileri yerli yerince kullanabilmek bilimin asıl hedefidir."

"Çok doğru" diye atıldı Murat.

"Hah tamam bozacının şahidi şıracı. Daha fazla merak ettirme de numarayı yap istersen."

Emre devam etti. "Matematiksel işlemleri kullanarak bir grup içinde kimde para var hatta hangi cebinde onu bile bulabilirsiniz."

"Tabii adamın dayısı matematik profesörü olunca böyle olur. Bizim profesör bir dayımız yok ki?"! diye araya girdi Çağatay.

"Gerçi sen, aşçı bir dayının olmasını tercih edersin." diye Hakkı, Çağatay'a laf yetiştirdi.

Murat "Susun, susun arkadaşlar!" dedi. Numaranın heyecanına kapılmış, nasıl olabilir diye iyiden iyiye meraklanıyordu. Şu Emre de nereden buluyordu bu numaraları, pratik zekâsı en güçlü olanıydı sınıfın, ileride matematik bilimi ile ilgili önemli çalışmalar yapacağı belliydi.

"Aman kütüphanede sus, burada sus, peki baba susarım." dedi Çağatay.

Tartışma uzamadan Emre araya girdi. "İşte başlıyorum önce sizi sıraya sokalım, her birinize bir numara verelim. Sen bir ol Zeki. Murat iki, Çağatay üç, Hakkı sen de dört numara ol. Lütfen numaralarınızı unutmayın ve sıranızı da bozmayın. Şu parayı da alın."

Emre masanın üzerine madeni bir para koydu. "Ben şimdi ellerimi yıkamaya gideceğim, yemekten önce el yıkamak sevaptır. Bu arada siz de parayı saklayın. Para içinizden birinin sağ ya da sol cebinde dursun. Ben de paranın kimde ve kimin hangi cebinde olduğunu bileyim." Emre ellerini yıkamaya gider gitmez bir patırtıdır koptu, herkes parayı almak istiyordu.

Murat hemen olaya müdahale etti.



"Bir dakika, bir dakika arkadaşlar! Bu tür durumlarda insanın aklına hep 3 sayısı gelir. Parayı 3 numaraya vermeyelim."

Çağatay karşı çıktı. "Nedenmiş, matematiksel birtakım şeylerden söz etti, tahmin demedi ki."

Hakkı "Ben alayım siz şimdi sağınızı solunuzu karıştırırsınız."

"Çok komik!" dedi Zeki.

Tartışma uzayacaktı ki garson siparişleri masaya getirdi. Çağatay hemen sandviçlerle ilgilendi ve tartışmadan çekildi.

Zeki "Hakkı, ben birinciyim, sen de sonuncu kişisin, tahmin etmek kolay olabilir. En iyisi parayı Murat'a verelim" dedi. Bunun üzerine Murat'ın sağ cebine parayı koymayı, zor da olsa, kararlaştırdılar.

Emre biraz sonra geldiğinde Çağatay ikinci sandviçe geçmişti bile, üçüncüyü sipariş etmek için garsonu gözlüyordu.

Emre "Sakladınız mı arkadaşlar?"

Zeki "Biraz zor oldu ama..." diye güldü.

Hakkı "Allah'tan sandviçler imdadımıza yetişti de Çağatay'ın elinden parayı zor kurtardık. Baksana ne kadar acıkmış, yavaş ol istersen!".

Ağzı dolu olan Çağatay zorlukla "Bana takılmasan işin rast gitmez değil mi?" diyebildi.

Murat "Hadi bil bakalım para kimde?" dedi, sabırsızlanarak.

Emre "Tamam tamam. Önce matematikten yararlanmamız gerekiyor, falcılık yapmıyoruz burada. Şimdi sizden bir dizi işlem yapmanızı isteyeceğim. Zeki lütfen kağıt, kalem çıkarır mısın?"

İçlerinde en sakinleri Zeki olduğundan denileni hiç itiraz etmeden yaptı.

"Evet, şimdi ilk olarak parayı saklayan kişinin tanıtım numarasını bana göstermeden iki ile çarpın."

Zeki Murat'ın numarası olan 2'yi 2 ile çarptı.

"Çıkan sayıyı 5 ile toplayın."

4+5=9'u elde etti Zeki.

"Sonucu 5 ile çarpın"

9x5=45.

Çağatay dışında herkes sandviçleri bırakmış işlemleri takip ediyordu. Çağatay ise bir yandan üçüncü sandviçini iştahla yerken diğer yandan da "Ben zihnimden yapıyorum, ben zihnimden yapıyorum" diyordu.

"10 da benim için ekleyin" dedi Emre. 45+10=55 olmuştu.

Emre "Para sağ cepte ise 1; solda ise 2 ekleyin ve sonucu bana söyleyin" deyince Zeki "56" diye cevapladı.

Çağatay: "Benim 46 çıktı ama!" dediğinde, işlemleri baştan kontrol etmek zorunda kaldılar. Çağatay'a da gösterdiler. Cevap 56 idi.





Emre "Bu sayı ile parayı saklayan kişi sır değil. Para 2 numaralı Murat'ın sağ cebinde." deyince hepsi şaşırdılar.

Hep bir ağızdan "Nasıl bildin? Bize de göster." dediler. Sandviçlerimizi yiyelim, anlatırım"

Fikirler yürüterek sandviçlerini yemeğe başladılar.

Hakkı "Emre seni tanımasam bizi gizli gizli gözetlediğini düşünürdüm."

Çağatay "Bu adam sihirbaz, sayı sihirbazı..." diyerek Hakkı'ya katıldı. Çağatay sandviçlerini bitirdiği için rahat konuşuyordu.

Emre "Hayır, hayır bu bir sihir değil; ne sihirdir ne keramet matematik bilmektir marifet! Çaylarımızı yudumlarken size bu işin sırrını anlatabilirim." diyerek Zeki'den kalemi aldı. Burnunun kenarını kaşıdı, önem verdiği bir konuyu anlatırken hep bunu yapardı. Kâğıdı çevirdi ve en son söylenen 56 sayısını kâğıda yazdı.

"Bakın arkadaşlar sizin en son söylediğiniz sayı 56. Öyle değil mi?" Hepsi büyük bir ciddiyetle dinliyorlardı.

Hep birlikte "Evet" dediler.

"Şimdi 56 dan 35'i çıkarıyorum; 56-35=21. İşte bu sayı yani 21 bize paranın ikinci kişinin birinci yani sağ cebinde olduğunu gösteriyor."

Emre anlamadıklarını görünce "Başka bir örnek vereyim; cevap 97 olsaydı, sonuç 97-35= 62 olacaktı. Bu ne demekti?".

Hakkı atıldı "6. kişinin 2. cebinde, sol cepte sanırım değil mi? Sağ birinci sol ikinci cebi simgelemiyor muydu?"

Emre: "Evet dedi. "Bu oyunu 2 ila 9 kişilik gruplarda yapabilirsiniz."

Murat "Hep 35 mi çıkarıyoruz? Neden?"

Emre "Evet, hep 35 nedenini ben de tam olarak bilemiyo-

rum, dayım açıklamıştı ama aklımda tutamadım. Matematiğin güzelliği işte!"

"Yok yok, bu bence resmen sihir. Sen sihirbaz olursan iyi para kazanırsın." Çağatay bu sözleri çok önemli bir adam edasıyla söylemişti.

"Bizim sihir olarak gördüğümüz bütün o oyunlar aslında matematik, fizik, kimya gibi bilimlerin uygulamalarından başka bir şey değil. Yaşadığımız evrene dikkatlice bakarsak aslında ne kadar sistematik bir dünyada yaşadığımızı anlarız."

"Sen de tıpkı benim Bilgiç Dedem gibi konuştun Emre." diye araya girdi Hakkı. "Kütüphaneye dönsek iyi olacak arkadaşlar. Daha yapacak çok işimiz var." dedi Murat.

"Ayrıca bu güzel numarayı bizimle paylaştığın için teşekkürler Emre ama bunun bilimsel açıklamasını isterim ona göre!"

Çağatay "Bilim, bilim. Aman yeter ya, ne güzel bir oyun işte..."

Murat "Olur mu? Bizim kendimizi yetiştirmemiz, her bakımdan bilinçli birer birey olmamız gerek."

Emre "Başlamayın gene. Dayıma sorarım, açıklamayı sana getiririm Murat."

Hep birlikte hesabı ödeyip kafeden çıktılar. Daha önlerinde yapmaları gereken bir proje vardı...



Bugün ne tuhaf şeyler oluyor! Daha dün her şey eskisi gibiydi. Acaba dün gece değiştim mi ben?
Dur bakayım...
Bu sabah aynı mıydım?
Bir değişiklik hissettim gibi geliyor.
Ama eğer aynı Alice değilsem, değişmişsem,
yeni bir soru çıkıyor:
"Ben kimim öyleyse? İşte asıl bilmece bu?"

-Alice Harikalar Diyarında-
Lewis Carrol

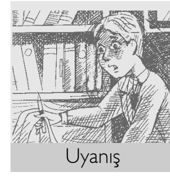
* * *

"UYANIŞ"

Murat, gözlerini açtığında kendini masanın üstünde, kitapların arasında uyuyakalmış buldu. Bu, onun için pek yadırganacak bir durum değildi. Kitaplara gömülüp onların arasında uyumak, genelde imtihan zamanları başına gelirdi.

Her defasında annesi yavaşça kaldırırdı; "Hadi oğlum, benim minik aslanım!" diyerek. Annesinin onu kaldırmasına hep şaşırırdı. Annesi, saat kaç olursa olsun, uyuyakaldığını bilir ve mutlaka yatağını yatmaya hazır hale getirip kendisini uyandırırdı. Pamuk Annem diye geçirdi içinden. Annesine "Pamuk Anne" demeyi çok severdi. Küçükken annesinin okuduğu Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler masalını o kadar severdi ki hemen her gece bu masalı dinlemek isterdi. "Pamuk Prenses'i oku anne!" diyeceği yerde yarım yamalak konuşmasıyla "Pamuk Anne! Pamuk Anne!" derdi. Bu tabir herkesin hoşuna gitmiş, annesinin adı Pamuk Anne kalmıştı.

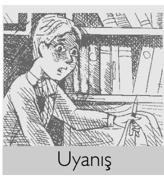
"Neyse" dedi kendi kendine; "Işıklar sönmüş, herhalde annem yattığımı düşündü o yüzden gelmedi beni uyandırmaya..."



Birden bir şey dikkatini çekti. Burası evi değildi. Burası, evet evet, burası kütüphaneydi. Dışarıdaki sokak lambasından içeri vuran ışık ve gözlerinin karanlığa alışması etrafı daha iyi görmesini sağlamıştı. O anda aklı başına geldi. Arkadaşlarıyla kütüphaneye gelmişlerdi, proje için uğraşıyorlar, kitap taraması yapıyorlardı. Fakat sonra ne olduğunu bir türlü hatırlayamıyordu. Uyuya mı kalmıştı? Sol kolundaki ağrı da neyin nesiydi? İğne batmış gibi bir sızı vardı kolunda. Kolunu kaldırmakta zorlanıyordu. Şimdi kolunu düşünmenin sırası değildi. Arkadaşları neredeydi? Uyuyakalmış olsam bile, beni öylece burada bırakıp gitmezlerdi. Acil işleri mi çıkmıştı? Hepsinin mi? Olamazdı. En azından biri uyandırırdı. Şu sol kolu da çok ağrıyordu. Ağrının hiç sırası değildi. Üzerine yatmış olabilir miydi acaba? Ayağa kalktı, evden merak etmişlerdir beni diye düşündü. Öyle ya kütüphanede oldukları için cep telefonunu da kapatmıştı. Saatine baktı, fosforlu kadranında saat 12'yi gösteriyordu. Geçen doğum gününde babasının hediyesiydi bu saat. Gerekmedikçe kolundan hiç çıkarmazdı. Bürokrat olan babasını pek göremezdi. Saate baktıkça babasını yanında hissederdi. Ben nasıl giderim bu saatte eve diye düşündü. Eli cep telefonuna gitti, fakat çantası yoktu.

"Hay Allah, bu şaka mı? Arkadaşlar neredesiniz? Şakaysa tamam korktum, tadında bırakın artık, çıkın ortaya!" diye bağırdı. Kütüphanede kendi sesinin soğuk yankısından başka hiçbir şey duymadı. Gerçekten paniklemişti. Belki kütüphanede bir görevli veya bekçi ne bileyim biri olur işte, diye düşünerek böyle yapmıştı.

O anda beyninde, beyninin içinde bir ses duydu. "Durum ciddi. Çabuk olmalı, hayati tehlike var!" Eş zamanlı olarak yüzü olmayan adamı gördü. Tuhaf olan ise yüzü olmadığı veya karanlıktan yüzü görünmediği halde adamın güldüğünü, hem de sinsi sinsi güldüğünü hissetmesiydi. Karanlık bir adam, siyahlar içinde, yüzsüz; ama içten içe gülen... Bu adam Murat'ı çok korkuttu. Güçlükle "Be... Beyefendi bakar mısınız?" diyebildi.



Sesinin çıkmadığını sonradan fark edecekti. Adam, bir anda görünüp kaybolmuştu. Murat'ın kâbuslarından ise bir daha hiç gitmedi. "Peşinden gitmeliyim, belki görevlidir, o da benden korkmuştur." diye düşündü. Öyle ya gecenin bir yarısında kütüphanede birinin olması pek olağan bir durum değildi. Murat, adamı gördüğü yere ürkek adımlarla gitti. Fakat kütüphanede, kitaplıkların arasında karanlık adamı bir daha hiç görmedi. Bir iki adım sonra ayağı bir şeye çarptı; eğildi ve eline aldı. Bu bir paket bisküvi idi. Bu Çağatay'ın en sevdiği bisküvi çeşidiydi. Midesi kazındığı zaman atıştırmak niyetiyle her zaman yanında bulundururdu. Murat bisküvi paketini almak için eğildiğinde gözüne yerde parlayan bir şey ilişti. İki adım daha atınca o parıltının Emre'nin kalemi olduğunu gördü. Ne oluyor diyemeden Hakkı'nın tuttuğu

takımın kaşkolünu de görünce, “bunlar bir işaret mi” diye düşündü. Arkadaşlarının başına ne gelmiş de bunları düşürmüşlerdi? Yoksa Murat 'ın onları bulması için mi bırakmışlardı? Biraz ileride Zeki'nin günlüğünü de yerde görünce, Murat 'ın şüpheleri iyiden iyiye arttı. Günlüğün kapağında acele yazıldığı belli, fosforlu bir sayı vardı: 12345679.

"On iki milyon üç yüz kırk beş bin altı yüz yetmiş dokuz. " diye okudu.

"Veya 0 ve 8 hariç tüm rakamlar... İlginç!" dedi kendi kendine. "Bu ne olabilir?"

Her kitaplığın bir numarası vardı. Böylece her kitabı kolaylıkla bulabiliyordunuz. Acaba bu bir kitaplık numarası mıydı? Böyle bile olsa bu neyi gösterirdi ki? Bir harita atlası arkadaşlarının yerini gösteren; bir not, başlarına gelen şey hakkında bilgi veren… Bu yazıyı da kim yazmıştı? Bu düşüncelerle kitaplık numaralarına bakmaya başladı. Sokak lambasının loş ışığında, zorlukla sayıları seçebiliyordu.

Bingo! Sayıyı bulmuştu.

"Burada bir şeyler olmalı, kitaplarda ipucu olmalı." diye birkaç kitap aldı raflardan. Heyecanla kitapları karıştırdı. İlk hayal kırıklığını o zaman yaşadı. Felsefe kitaplarının olduğu bir kitaplıktı. Murat'ın fazla hoşlanmadığı bir bilim dalıydı. Çok boş geliyordu ona bu felsefe. Belki de anlatan, sevdiren olmadı ondandır; yoksa her ilim faydalıdır, diye düşündü. Bu sözler babasının sözleriydi. Birkaç kitaba baktı umutsuzca, hiçbir şey anlamadı. Bir işaret arıyordu; ama sanki bulamayacaktı. Canı sıkıldı, bir panik hali geldi; her şeyi bırakıp gitmek, kaçmak kurtulmak hissi… "Üstüne gitmelisin, başarmak için üstüne gitmelisin, üstüne üstüne; vazgeçmek yok!" babasının sözlerini duydu. "Arkadaşlarım zor durumda olabilirler, problemleri üstüne gidip çözmeliyim. İlk yapmam gereken sakin olup düşünmek." Tam o anda arkasını kitaplığa yasladı. Ne olduysa önce sağ kolunda bir acı hissetti, sonra kitaplık geriye doğru gitti. Murat

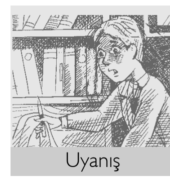
kitaplıkla birlikte geriye doğru devrildiğini düşündü. Yere düştüğünde kitaplığın çıkaracağı sesi bekledi, bekledi... Kendisinin de düşmesini bekledi, bekledi... Hâlbuki kitaplık bir kapı gibi dönmüş ve meşalelerle aydınlatılmış loş bir dehlize açılmıştı. Murat en son burayı gördü. Sol kolundan sonra sağ kolu da iyice ağırlaşmıştı. Sanki üzerine tonlarca yük binmişti.

Ve Murat bayıldı...

Murat ayıldığında kendini çok esrarengiz bir yerde buldu. Gözlerini açamadan bir su sesi duydu. Derinden gelen, damla damla akan bir su sesi... Sonra gözlerini açtı. Eski zamanlardan kalma olduğu belli bir kemerli tavanla karşılaştı. Osmanlı döneminden, belki daha eskiden kalma... Kalktı, doğruldu; elleri çok güçsüzdü, sanki üzerinde tonlarca yük vardı. Kollarını hareket ettiremiyordu. Kollarına felç mi inmişti acaba? Zor da olsa doğruldu ve burasının meşalelerle aydınlatılmış eski bir sarnıç olduğunu anladı. Yere batan sarnıcı gibi bir yerdeydi. Geçenlerde okul gezisi yapmışlardı, oradan biliyordu.



İstanbul Sultan Ahmet'te Yerebatan Sarnıcı vardı. Bizans döneminden kalma tarihi bir yapı; eskiden bütün şehrin su ihtiyacını karşılayan, yerin altında tarihi su deposu. Murat, suyun ortasında yuvarlak eskimiş yosun tutmuş büyükçe bir taşın üstünde yarı baygın vaziyetteydi. Karşısında bağdaş kurarak oturmuş biri vardı. Bu yüzü olmayan adam mıydı? Her şeyi o mu planlamıştı? Hayır bu karanlık yüzü olmayan adam değildi. Öyle hissetmişti. Gözü ortama alıştıkça adamı daha iyi seçebiliyordu. Adamın üstünde eski zamanlarda keşişlerin giydiği cübbe vardı. Cübbenin başlığı yüzünü belli belirsiz gizliyordu. Bu adam kimdi? Arkadaşları neredeydi? Burası neresiydi?



Adam aklından geçenleri okumuşçasına cevap vermek için gözlerini açtı. Adamın açık mavi renkli gözleri insanın içine işliyordu. O anda Murat bir şey fark etti, bu adamdan korkmuyordu. Yarı baygın durumdaydı, kolları tutmuyordu, nerede olduğunu bilmiyordu ama korkmuyordu da.

"Benim adım önemli değil, burası da herhangi bir yer, arkadaşların ise orada." Adam ürperten kısık bir ses tonuyla konuşmuştu. Murat adamın işaret parmağı ile gösterdiği yere baktığında, arkadaşlarını sarnıcın sütunlarına bağlanmış, baygın bir

halde gördü. Omuzlarına kadar suyun içindeydiler. Onları bu durumda görünce, Murat' ın üzerinden bir sıcaklık dalgası geçti, sinirlendi, bağırmaya başladı:

"Siz kimsiniz, benden ve arkadaşlarımdan ne istiyorsunuz? Ne yaptığınızı zannediyorsunuz?"

Kollarının hiç gücü yoktu, iki yanında sallanıyorlardı. Yoksa çoktan arkadaşlarını çözmek için suya atlamıştı.

Adam; "Sakin ol" dedi. "Böyle bağırarak bir yere varamazsın. Zamanın az, sular yükseliyor, ancak senin uyanışın arkadaşlarını kurtarabilir."

"Ne uyanması, kollarım tutsaydı görürdünüz, sizi polise şikâyet edeceğim. Babam tanınmış bir bürokrattır, bunun hesabını sizden soracaktır! " diye bağırmaya devam etti

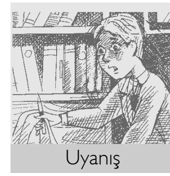
Adam sesini yükseltip otoriter konuştu:

"Biz her şeyin matematiksel düzende olduğunun anlaşılmasını istiyoruz. Her insan uyandırılmayı bekliyor. Çoğu kişi rakamların evrende dağılımını ve mükemmel yapısını görmüyor. Şimdi de sıra sona geldi. Uyanışını sağlamak için senin çok önem verdiğin arkadaşlığı kullanmamız gerekiyordu. Bağırıp çağırmadan arkadaşlarına bir daha bak ve beni iyice dinle!"

Murat istenileni isteksizce yaptı. Sular yükselmiş, omuz hizasından boyun hizasına gelmişti. Arkadaşlarını kurtarmanın tek yolu bu adamı dinlemek gibi görünüyordu.

Murat "Evet" dedi. "Dinliyorum." Sesinde aykırı bir boyun eğmişlik vardı.

"İnsanlar güzelliklerin farkında olmadan yaşıyorlar. Dünya ile Güneş arasındaki mesafe biraz fazla olsa dünyanın dengesinin bozulacağını görmüyorlar, her yerde rakamların, sayıların olduğunu, her şeyin bu rakamlarla meydana getirildiğinin farkında değiller. Bizim vazifemiz bunun farkına varılmasını, bilgi yoluyla uyanışı sağlamaktır. Yalnız unutma herkes kendi uyanışını gerçekleştirir."



Sıradışı görünümlü adam kendinden geçmişti, sanki trans halindeydi.

"Soluk aldığımız havanın bile belli bir düzeni ve yapısı var, temeli rakamlara dayanır. İnsan yüzündeki simetri, vücuttaki oran, bu rakamlar sayesinde olur."

Murat araya girdi. "Evet, anlatılanlar kulağa hoş geliyor ama bunları yapan, uygulayan yaratıcı güç olmaz ise sadece bu sayılar ne işe yarardı ki?"

Adam "Sayıların kendi oluşumları önemlidir. Her şey sayılarla oluşmuştur." deyince,

Murat dayanamadı. "Bir resim bir ressamı gösterir. Sayıları biz alıp kullanmazsak, tabiatta bu sayıları bir kutsal el tarafından işlenmez ise ne işe yarar ki?"

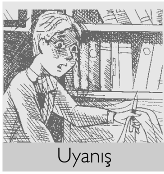
Adam hedefe ulaştığını düşünen bir öğretmen edasıyla; "Uyanışın başladı. Şimdi sayılar dünyasına dönelim. Gizemli sayımız: 12345679 dur. Bu bir sembol sayıdır. Bu sayının içinde 0 ve 8 rakamları yoktur. Çünkü, '0' rakamı her şeyi kendi içinde istediği, bencillik yaptığından; '8' rakamı da ona yardım ettiğinden, ikisi de kovulmuştur."

Murat: "Ne biçim bir sayı bu?" dedi. İçinden, ben ne tür bir saçmalığın içindeyim diye geçirdiği yüzünden rahatlıkla okunuyordu.

Adam "Bu sembol bir sayıdır" dedi; ısrarla inanmasını sağlamak için. "Bunu zamanla anlayacaksın, şimdi zamanın yok, uyanışın başladı."

"Arkadaşlarımı kurtarmak için ne yapmam gerek söyleyin" diye bağırdı. Suyun arkadaşlarının omuzlarına geldiğini görmüş, telaşa kapılmıştı.

"Seninle çok basit bir oyun oynayacağız" dedi, Adam; "Bizim gizemli sayımızı tanıman gereken bir oyun... Matematiksel bir oyun... Kazanırsan uyanışın gerçekleşir ve arkadaşlarını hayatta görürsün. Uyanışın gerçekleşmezse senin ve arkadaşlarının hayatı hiçliğe, sıfırın yanına gider. "



Murat sabırsızlanarak "Tamam tamam, oynayalım bakalım; ne biçim bir oyunmuş bu" dedi.

"12345679 Gizemli sayısının, rakamlarından her insana yakın olan bir rakam vardır. Sizin tabirinizle sevdiğiniz sayı, uğurlu sayı... Oyun çok basit; eğer benim uğurlu sayımı tahmin edebilirsen, uyanışın gerçekleşir. Bu tahmini yaparken gizemli sayı sana yardımcı olacaktır."

Adam bunları o kadar etkili anlatıyordu ki Murat neredeyse bu kişiye hayranlık duymaya başlayacaktı. Başka bir mekân ve zamanda olsaydı belki ama şimdi arkadaşlarını kurtarmalıydı. Kafasını çalıştırmalı, problemin üstüne gitmeliydi. Bu adamın bir takıntısı vardı, sayılar! Onunla baş edebilmenin yolu oyunu kuralına göre oynamak, yani yine sayıları kullanmaktı. Aklını kullanmalı ve işi şansa bırakmamalıydı. Çözüm matematik bilimindeydi. Arkadaşlarına son bir kez baktı. Suyun seviyesi, çenelerine kadar yükselmişti.

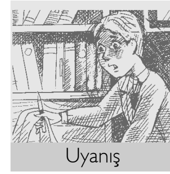
Murat içinden dua etmeye başladı. Öyle veya böyle bütün bilinmezleriyle birlikte arkadaşlarının hayatları ona bağlıydı.

Murat Allah'ım yardım et. Sen'den başka kimsem yok. Sen kimsesizlerin yardımcısısın. Bu içinde bulunduğum durumdan kurtar beni Ya Rabbi" diye bir taraftan dua mırıldanıyor diğer taraftan aklını zorluyordu. Beyin damarlarının zorlandığını hissediyordu. Derken aniden bir ışık belirdi kafasının içinde.

"Herkesin bir uğur sayısı vardır öyle mi?" dedi Murat karşısındakinin cevabını beklemeden devam etti. "Ve her şey sayılarla mümkün. Tamam, öyleyse madem sayısal işlemler sizin için bu derece önemli, siz bana iki sayısal işlemin sonucunu söyleyin ben de, sizin uğur sayınızı söyleyeyim."

Adam: "Güzel bir yaklaşım şekli. Peki, neymiş bakalım bu matematiksel işlemler?"

"Sizin uğur sayınızı benim uğur sayım olan 9 ile çarpın ve çıkan sonucu gizemli sayı; 12345679 ile yine çarpın. Çarpım ne-



ticesini söylediğiniz anda sizin uğur rakamınızı söyleyeceğim."

Bunları nasıl düşündüğüne hayret etti. Demek ki zor zamanlar da insanlar insanüstü gayretler gösterip, inanılmaz başarılar ortaya koyabiliyorlardı.

Birden zihninde bir şimşek çakmıştı.

Aklından 12345679 gizemli sayısı ile 9'u çarptı.

Sonuç ilginçti: 111111111.

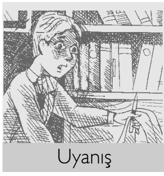
Tam olarak kaç tane 1 rakamından oluştuğunu bilemezdi ama son iki rakamın 1 olması ona yeterdi. Sonra karşısındakinin uğurlu sayısı ile çarpılırsa en azından son iki rakamın neticesi karşısındakinin uğurlu sayısını verecekti.

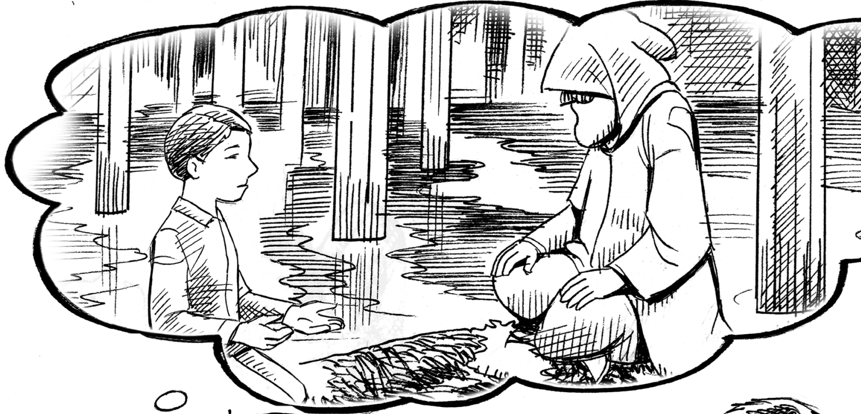
Adam gülümseyerek "Çok zekice..." dedi. "Uyanacağını biliyordum."

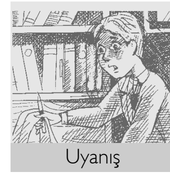
Murat'ın gözleri karardı. "Hayır, hayır" dedi kendi kendine "Olamaz kendimi tutmalıyım, bayılmamam lazım." Kapanan göz kapaklarını güçlükle açtı. Gözlerinin önünde bulanık fakat aydınlatılmış bir görüntü belirdi. Aydınlıktan gözleri kamaştı. "Uyanacağını biliyordum" sesini tekrar duydu. Bu ses farklıydı; Emre'nin sesiydi. Tekrar gözlerini açtığında pek net olmasa da karşısında annesini, babasını ve arkadaşlarını gördü. Herkes merak ve sevinçle Murat'a bakıyordu. Emre sevinçle bir kez daha "Uyanacağını biliyordum." dedi.

Murat hastane odasında gözlerini açtığında, iki kolundan serum verilirken kendini yatakta buldu. Gıda zehirlenmesinden hastaneye kaldırılmıştı. Hayati tehlikeyi atlatmış, sevdiklerini çok meraklandırmıştı. Neyse ki uyanışı gerçekleşmişti.

***






Uyanış

Murat kendine gelmesinin ikinci günü hasta yatağında yatıyordu. Emre'nin ziyaret günüydü. Arkadaşları, Murat kendini iyi hissetsin diye okuldan da izin alarak her gün bir kişiyi ziyarete gönderiyorlardı. Bugün de Emre'nin günüydü.

Emre, Murat'ın kendisini iyi hissetmesi için ona sınıfta olanlardan bahsediyordu. Sakar Selim'in yaptıklarını, Çağatay'ın oburluklarını, yaramaz Hilmi'nin haylazlıklarını anlatıyordu. Murat halinden çok memnundu. Bu rahatsızlık sayesinde arkadaşlarının onu ne kadar sevdiğini anlamıştı. Günün olayları bittiğinde, Murat, Emre'ye şu soruyu sordu;

"Emre, sen gizemli sayıyı biliyor musun?"

"Hayır o ne? Eski Mısır döneminden kalma bir şey mi? Hem gizemli ne demek?"

"Kutsal gibi bir şey herhalde. Hadi gel sana gizemli sayı numarasını göstereyim. Yalnız yanında hesap makinesi var mı?"

"Ooo, Murat bey, bakıyorum iyileştiniz de numara yapmaya başladınız! Nereden öğrendin bakalım sen bu numarayı?"

Emre meraklanmıştı. Matematik ve sayılar oldum olası hoşuna giderdi. Dayısını çok sevmesi ve dayısının matematik profesörü olmasının bu durumda payı yadırganamayacak kadar çoktu.

"Rüyamda öğrendim. Daha doğrusu öğrenmek zorunda bırakıldım".

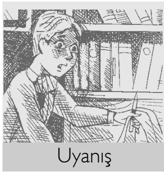
Emre biraz da şaşırarak "Allah, Allah nasıl olur?"

Murat o rüyayı tekrar hatırlamamak için "Anlatması uzun sürer, ben sana numarayı göstersem olmaz mı?" dedi.

Murat daha yeni yeni kendine geliyordu. Emre onu yormak istemedi:

"Haydi bekliyorum. Bak hesap makinesini de çıkardım."

"Evet, önce gizemli sayımızı söyleyelim, ortama otantik bir hava katıyor. 12345679 sayısına gizemli sayı diyelim. 0 ve 8'in olmadığı sayı. Sıfır bencil davrandı, 8 de ona yardım etti, böylece ikisi de gizemli sayıdan kovuldular."



"Allah aşkına sen nelerden bahsediyorsun" dedi Emre.

"Yok, yok tamam, sen sayıyı yaz" diye gülerek cevapladı.

Murat'ın iyi olması, hele gülmesi Emre'yi sevindirmişti. Murat'ı zorlamadı, üstelemedi.

"Şimdi" dedi Murat, "Bu rakamlar içinden bir rakam seç, mesela bu senin uğurlu rakamın olabilir."

"Bütün sayılar uğurludur. Zaten uğur veya uğursuzluk diye de bir şey yoktur. Bir sayı uğurlu, diğerleri ne? Uğursuz mu?" dedi Emre büyük bir ciddiyetle.

Murat neşesini kaybetmeden "Hadi, hadi seç bir rakam, yalnız bana söyleme!"

"Tamam" dedi 4'ü seçmişti.

"Şimdi o rakamı benim sevdiğim 9 rakamı ile çarp."

Emre zihninden 4 ile 9'u çarptı, 36'yı buldu.

Murat: "Şimdi hesap makinesini al ve gizemli sayı yani 12345679 ile bulduğun sayıyı çarp. Sonucu bana göster."

Murat, bu defa her zamanki bilgiç tavrını takınmıştı. Emre 36 ile 12345679'u çarptı.

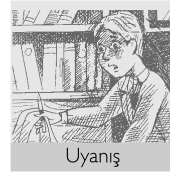
Sonuç şaşırtıcıydı: 444444444

Murat cevaba büyük bir keyifle baktı ve "4'ü mü tutmuştun?" dedi.

Emre şaşırmıştı. "Güzel bir oyun nasıl oldu? "deyince,

Murat "Uyanışın gerçekleşmedi, gerçekleşsin anlarsın" dedi.

Emre, Murat'ın son sözlerini duymamıştı bile, kendi dünyasında numarayı çözmenin büyüsüne kapılmıştı.



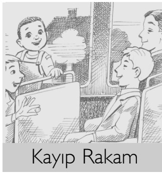
Kâinattaki geçerli dil öğrenilmedikçe ve sonra da onda yazılı karakterler okunmadıkça kâinat anlaşılamaz

Galileo

İnsanın genç yaşta başına gelebilecek en büyük güzellik, iyi bir öğretmene rastlamasıdır...

H. Öztunç

***



"KAYIP RAKAM"

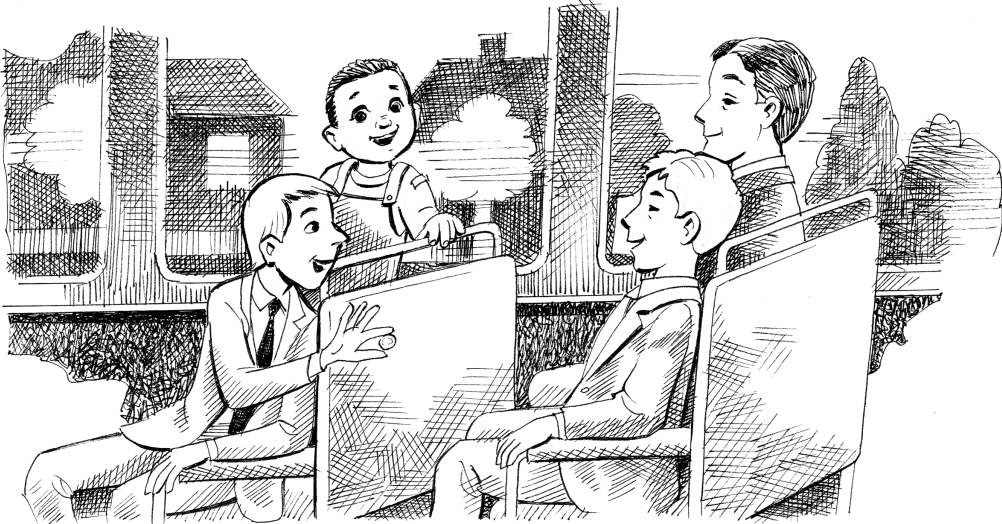
Emre'nin en sevdiği öğretmen matematik öğretmeniydi. Gerçi okulunda sevilmeyecek hiçbir öğretmeni yoktu ama matematik öğretmeninin yeri ayrıydı. Matematiği seviyordu bunun yanında öğretmeninin fedakarlıkları da onu etkiliyordu. Salih öğretmen sıradan bir öğretmen değildi. Öğrencilerle vakit geçirmeye gayret ederdi. Öğrencilerin meseleleriyle yakından ilgilenirdi. Salih öğretmen, öğrencilerin sığınağı gibiydi, dertlerini ona açarlardı. Salih öğretmen derslerini de zevkle, keyifle işlerdi. Sınıfın en haylazı bile onu can kulağı ile dinlerdi. Sınıfın en yaramazı Hilmi, matematik dersinde hiç sesini çıkarmazdı. Hatta bir matematik dersi sonunda arkadaşlarına, anlamıyorum ama öğretmen çok iyi anlatıyor itirafında bulunmuştu. Emre'nin gözünde bu samimi itiraf çok değerliydi. Çünkü matematik profesörü dayısı derdi ki; "Herkes bir konuyu bilebilir ama bildiğini başkalarına aktarabilmek ise ayrı bir sanattır. Hele konu matematiğin bir dalı olursa..."

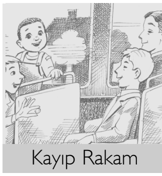
Emre "Böyle bir öğretmenim olduğu için ne kadar şükretsem azdır." diye geçirdi içinden.



İşte şimdi de Salih öğretmen iki öğrencisiyle birlikte Ankara'ya, bir matematik yarışmasına gidiyordu. Emre ile Hakkı, öğretmenleriyle olmaktan çok mutluydular. Emre, ders matematik olunca tartışmasız sınıfın hatta okulun en iyisiydi. Hakkı'nın bu yarışmaya katılması ise başta kendisi olmak üzere herkes için sürpriz olmuştu. Okul birincisi Murat rahatsızlandığından gelememiş, öğretmen de yedek listeden Hakkı'yı seçmişti. Salih öğretmen Hakkı'ya "Senin pratik zekâna her zaman güvenirim, yalnız buraya seçilmenin sebebi son zamanlardaki başarının ve çalışma temponun yükselmesi. Benim yüzümü kara çıkartma" demişti. Hakkı için bu sözler de ayrı bir motivasyon kaynağı olmuştu.

Ankara'ya otobüsle gideceklerdi. Oturma yerleri otobüsün orta koltuklarındaydı. Salih öğretmenin yanına Emre oturmuştu. Emre kapmıştı koltuğu demek daha doğru olurdu. Emre ile Hakkı, Salih öğretmenin yanına kim oturacak diye iki gündür adeta birbirlerini yiyorlardı. En sonunda yazı tura atmaya karar vermişlerdi. Arkadaşları Çağatay tarafsız kişi olarak parayı hava-





ya atmış ve kazanan Emre olmuştu. Hakkı için bu imtihana katılmak bile çok önemli olduğundan fazla ısrar etmemiş, kaderine razı olmuştu. Otobüste Hakkı öndeydi. Yanında 5-6 yaşlarında bir çocuk oturuyordu. Emre de Salih öğretmenle onların arkasındaydı. Emre de halinden fazlası ile memnundu ancak Hakkı'nın otobüse binmeden önce kulağına söylediği bazı şeyler beynini kemiriyordu. Hakkı iki kişinin onları takip ettiğini söylemişti. Fark ettirmeden Hakkı'nın göz ucuyla işaret ettiği yere bakınca dikkat çekmeyecek tarzda, sıradan giyimli iki adam gördü. Hakkı'ya sen bu aralar çok polisiye film izliyorsun anlaşılan dese de bu adamları daha önce kütüphanede gördüğünü hatırlamıştı. Daha doğrusu bir tanesini... Kütüphane görevlisi aldığı bir kitap için "Bu kitabı az önce şu beyefendi de sormuştu, ne oldu, insanların birden matematiğe ilgisi mi arttı?" demiş ve hızlı adımlarla kütüphaneyi terk eden birini göstermişti. Profilden görme fırsatı olmuştu bu matematik kitabı sever(!) okuyucuyu... Şimdi aynı adam Hakkı'nın işaret ettiği adamlardan biriydi. Rastlantı mıydı acaba? Çağatay olsaydı; tesadüfün iğne deliği derdi. Neyse ki adamlar onlarla aynı otobüste değillerdi. "Aman" dedi kendi kendine "Olsalar ne olur? Hakkı' nın her zamanki kuruntuları fazla film seyrediyor bu çocuk fazla..."

Hakkı'nın takıntı derecesinde iki hobisi vardı. Birinci hobisi futboldu. Fanatik derecede takımına bağlıydı, hatta tuttuğu takımın kaşkolunu gerekmedikçe boynundan çıkarmazdı. Bu yüzden pek çok kez pataklanmaktan zor kurtulmuştu. Ne de olsa tek fanatik o değildi! Yalnız son zamanlarda gerek tuttuğu takımın kötü sonuçlar alması, gerekse arkadaşlarının ısrarlarıyla kaşkolunu sadece yanında taşıyor, boynuna takmıyordu. Bugün de Salih öğretmene saygısızlık olmasın diye takmamıştı.

Diğer hobisi ise vizyondaki filmleri takip etmesiydi. Hangi film ne zaman gösterime girecek; Konusu nedir; Kimler oynuyor; vs...



gibi bütün sorularınızı cevaplandırır, sizi filmler hakkında ilginç bilgileriyle şaşırtabilirdi.

"Çay mı? Kahve mi?" sesiyle irkildi Emre.

"Delikanlı aşıksın galiba, çay mı kahve mi veya soğuk içecek mi istersin?" diye tekrarladı muavin. Muavin içecek servisine başlamıştı.

Emre "Ç. çay" diyebildi. Hemen yüzü kızardı. Muavin 20-25 yaşlarındaydı.

Delikanlı edasıyla "Bu yaşlar tam zamanı, utanma aşk güzel şeydir." deyince Salih öğretmen araya girdi. "Her şeyin zamanı var. Şimdi okuyup kendini geliştirme çağında. Neyse sen bana da çay ver."

Muavin biraz bozulduysa da belli etmeden servisine devam etti.

Salih öğretmen "Eee, Emre daldın, evi mi özledin?" dedi tebessüm ederek.

"Hayır öğretmenim, daha bir saat olmadı ayrılalı." diye cevapladı Emre. "Şaka yapıyordum. Ne oldu daldın da?"

"Yok bir şey, bilmem dalmışım işte."

Bu esnada önlerindeki çocuk annesine sevinçle bağırdı "Anne, anne, bu abi var ya parayı kaybediyor..!"

Annesi elindeki börekleri çocuğuna yedirmeyi düşünerek "Ne güzel, ne güzel evladım. Çok güzel ıspanaklı börek yaptım yer misiniz? Siz alırsanız abisi belki bizim haylaz da alır." dedi.

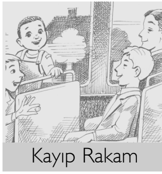
Kadının yanında oturan akrabası olan bir başka hanım söze girdi "Bu devirde parayı kaybetmek değil bulmak önemli, sen parayı bulmaktan haber ver."

Salih öğretmen "Ne o Hakkı, çocuğu kandırıyor musun?"

Hakkı geriye dönerek "Hocam biraz el çabukluğu yapıyorum."

Emre "Bize de göstersene" deyince Hakkı bunu bekliyormuş gibi elindeki madeni parayı göstererek:

"Bakın şimdi parayı görüyorsunuz değil mi? Az sonra göremeyeceksiniz."



Yandaki kadınlar ve seslere kulak kabartan birkaç yolcu ile birlikte bizim acemi sihirbazın seyirci sayısı artmıştı.

Hakkı da bu durumdan memnun, içinde bulunduğu durumun keyfini çıkartırcasına konuşuyordu. "Parayı sol elimin avuç içine yerleştiriyorum. Sonra da sağ elimi üzerinden hızlıca geçiriyorum. Bu arada hokus pokus diyorum. Aaaa kaybolmadı; bir daha deneyelim. Bu sefer pokus hokus diyelim. Ve işte para gitti, nerede para?"

Yanındaki çocuk hemen atıldı "Ben biliyorum, ben biliyorum."

Hakkı çocuğa belli etmeden annesinin ve diğerlerinin göreceği şekilde göz kırparak "Evet benim küçük asistanım söyle bakalım nerede bu para?"

Çocuk "Çok kolay benim kulağımda"

Annesi "Ne, ne zaman soktun onu kulağına, ben sana demedim mi her şeyi ağzına, kulağına sokma diye" deyince bütün otobüs kahkahayı koyuverdi.

Çocuk ise "Kulağımda, kulağımda işte" diye gülüyordu.

Hakkı olayın kahramanı olmaktan mutlu, gülmesini kesmeye çalışarak "Bakalım kulağında mı?" deyip el çabukluğu ile parayı kulağından çıkarır gibi yaptı.

Çocuk sevinçle "Ben demiştim, ben demiştim."

Herkes bir kez daha tebessüm etti. Salih öğretmen Hakkı'nın oyununu beğenmişti "Aferin Hakkı nereden öğrendin bu numarayı?"

"Dedemden, Bilgiç Dedemden" dedi. Yüz ifadesinden dedesini ne kadar çok sevdiği okunuyordu.

"O, pek çok şey bilir, adı gibi bilgedir." Hakkı bu sözleri gururla söylemişti.

O anda otobüs ani bir fren yaptı herkesin ağzı burnuna geldi. Bütün otobüsten, "Aman yavaş, hop, ne oluyor..." sesleri yükseldi.



Ön sıralardan yaşlı bir teyze söylenmeye başladı:

"Şoför, evladım trafik canavarı olma."

İyi giyimli yaşına rağmen kendisine baktığı belli olan bu yaşlı teyze çok korkmuştu. Korkusu çenesine vurmuş olacak, devamlı konuşup duruyordu:

"Boşuna televizyonlarda veriyorlar boşuna, şoför koltuğuna geçen trafik canavarı oluyor. Sanki benim oğullarım farklı mı? Nerdee, bir hız, bir hız sanki bir yere, bir şey yetiştiriyorlar. Aman şoför evladım bak, burada kaç can taşıyorsun, çocuğu var, genci var, hadi biz yaşadığımız kadar yaşadık."

İlk müdahale muavinden geldi. Külhanbeyi tavrıyla "Sen hiç meraklanma teyze kaptanımız 15 senelik şofördür. Bu yolları gözü kapalı gider."

Teyze daha da telaşlı "Biz dikkat edin diyoruz, bunlar göz kapatmaktan bahsediyorlar. Aman evladım can taşıyorsun karpuz taşımıyorsun, gözünü dört aç ve lütfen yavaş kullan." dedi.

Sabırla teyzeyi dinleyen al yanaklı, saçları hafif dökülmüş oldukça şişman şoför en sonunda kızgınlığını gizler bir ses tonuyla "Sen merak etme teyze, ben dikkatliyim, şimdiye kadar da yolda hiç uyumadım. Ayrıca şoförle bu kadar konuşmak da dikkatini dağıtır. Lütfen susun her şey kontrol altında." diye söylendi.

Otobüsten sesler yükseldi:

"Şoförle konuşulmaz."

"Dikkatini dağıtmayın."

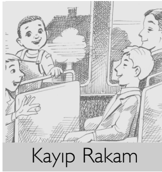
"Teyze sen de konuşmaya ne kadar meraklıymışsın?"

Biraz sessizlik oldu. Sonra her şey eski halini aldı.

Salih Bey tekrar eski neşeli havayı yakalamak için "Nerede kalmıştık arkadaşlar?" diye sordu.

Emre "Hakkı bize para kaybetme numarasını yapıyordu. Sahi Hakkı bu işin sırrını anlatsana bize." deyince

Hakkı da "Meslek sırrı anlatılmaz, ekmeğime mani olmak mı istiyorsun?" diye cevapladı.



"Doğru, herkesin mesleğinin sırları var. Matematikte de kayıp rakam numarası vardır." diye araya girdi Salih öğretmen. Emre ve Hakkı meraklanmışlardı. Öğretmenlerinin böyle ilginç numaraları olurdu. Salih öğretmen derslerde yorulduklarında öğrenciyi dinlendirmek amacıyla böyle oyunlar yapardı.

"Bize de gösterir misiniz?" dediler ikisi birden.

"Tamam fakat yer değiştirelim. Hakkı sen benim yerime gel. Ben senin yerine geçeyim. Hem kağıt kalem de çıkarmanız gerekecek. Kayıp rakamı el çabukluğuyla değil de matematik işlemlerleriyle bulacağız." dedi Salih öğretmen ve yerinden kalktı. Hakkı da yerinden kalktı üst raftaki çantasından bir defter ve kalem çıkardı.

Salih öğretmen yüzü onlara dönük vaziyette "Hazır mısınız?" dedi.

İkisi de heyecanla; "Hazırız."

Salih öğretmen "Şimdi bana söylemeden dört basamaklı bir sayı seçin." dedi.

Defter kalem Hakkı'nın elindeydi. Hakkı deftere 4756 sayısını yazdı ve Emre'ye olur mu anlamında baktı.

Emre "Tamam seçtik hocam" dedi.

"Tuttuğunuz sayının rakamlarını toplayın" deyince Salih Bey, Hakkı sanki çok önemli bir denklemi çözüyormuş gibi rakamları tek tek yazdı topladı. 4+7+5+6=22

Salih öğretmen devam etti. "Şimdi de tuttuğunuz sayıdan bir rakamı kaybedin, yani bir rakam seçip çıkartın. Bu kayıp rakam olacaktır. Kayıp rakamı çıkarınca geriye üç basamaklı bir sayı kalır."

Hakkı 7 rakamını seçti kenara yazdı daire içine aldı. Olur mu? Anlamında Emre'ye baktı. Emre başı ile tamam işareti yaptı. Geriye 456 sayısı kalmıştı.

Öğretmenleri "Tamam mı arkadaşlar? Üç basamaklı sayıyı da yazdınız mı?" dediği sırada Hakkı'nın kayıp para numarasını



yaptığı küçük çocuk yerinden kalkmış onların yanına gelip ne yaptıklarına bakmaya çalışıyordu.

"Otur oğlum yerine, aaa kurt mu var sende şimdi düşeceksin, bir yerine bir şey olacak" diye söylendi annesi.

"Bana ne, bana ne ben abilere bakacağım."

Annesi yalvarır gözlerle baktı ve "Abisi yanınıza alsanız bu yaramazı ayakta düşecek diye korkuyorum." dedi.

Hakkı "Tabi teyze, merak etmeyin." diyerek yerinden kalktı. Çocuğu aralarına aldılar. Çocuk bir oyuna dahil olmanın mutluluğu içinde kikirdiyordu.

Emre "Ben yaptıklarımızı özetleyeyim isterseniz" dedi.

Oyunu iyice öğrenmek istiyordu. Eve döndüklerinde dayısına gösterebilirdi. Küçüklüğünden beri dayısıyla bu tür sayı oyunları oynarlardı. Hatta sayı oyunlarına başlamadan önce yaptıkları espri bile aynıydı. Dayısı oyuna başlayacaksa "Emre aklından bir sayı tut" der, Emre yanılıp da "Tuttum" diye cevaplarsa, dayısı "Bırak o zaman" derdi. Bu onların bu oyun için şifre sözcükleriydi. İkisi de bu diyalogun ardından ilginç bir sayı oyunun geleceğini bilirdi.

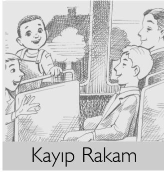
"Dört basamaklı bir sayı yazdık, rakamlarını topladık. İçinden bir sayıyı kaybettik. Geriye üç basamaklı sayı kaldı. Doğru mu?"

"Doğru; şimdi o üç basamaklı sayıdan biraz önce tuttuğunuz dört basamaklı sayının rakamları toplamını çıkarın."

İki kişilik koltukta iki genç, bir çocuk sıkışmışlardı. Hakkı biraz öne çıkarak defterde işlemleri yaptı. 456 - 22=434. Emre'nin işlemleri rahat takip etmesi için her şeyi olabildiğince açık yapmaya özen gösteriyordu.

"Evet son işlem; en son sayının rakamlarını toplayıp bana söylerseniz, kayıp rakamı bulabiliriz."

Küçük çocuk oyuna dahil olmaktan memnun araya girdi "Amca sayıyı mı kaybetti?"



Hakkı "Evet, benim parayı bulduğum gibi o da şimdi bulacak."

Çocuk "Biz de yardımcı olalım mı?"

Hakkı "Tabi, nasıl olacak?"

Çocuk "Biz de arayalım sayıyı" deyip bağırmaya başladı "Şeytan aldı götürdü, satamadan getirdi."

Annesi hemen müdahale etti "Şiişşt oğlum ayıp, başkalarını rahatsız edeceksin."

Annesinin yanındaki kadın da bilmiş bir şekilde "Ben sana dedim, bu çocuğa bu kadar yüz verme" diye çıkıştı.

Emre ile Hakkı bir taraftan bu olanlara, konuşulanlara gülüyor diğer taraftan da işlemi yapmaya çalışıyorlardı. Hakkı rakamları teker teker yazıp topladı. 4+3+4=11

İkisi birden "On bir" diye bağırınca Salih öğretmen "Şşşşt, sakin olun biraz, yoksa otobüsten atacaklar bizi." dedi.

"11 dediyseniz sizin kayıp sayınız 7 dir."

Emre merakla "Nasıl bildiniz öğretmenim?" deyince Salih öğretmen "Meslek sırrı açıklanmaz, ekmeğimizden mi olalım?" dedi.

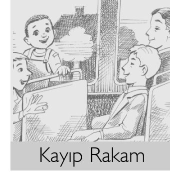
Hepsi birden kahkahayı koyuverdiler. Yanlarındaki çocuk da gülüyor, gruba dahil olduğundan mutluluk duyuyordu. Arada da şeytan aldı götürdü satamadan getirdi diyordu.

Salih öğretmen "Matematik diliyle izahını otobüsten indiğimizde yaparım. Sadece püf noktasını anlatayım." dedi.

Bu arada, Hakkı'dan kalemi, defteri almıştı. "Diyelim 9568 sayısı seçilmiş olsun. Rakamlarını toplayalım 9+5+6+8=28. Hangi rakamı kaybedelim? 6 olsun mu?" Diğerleri evet anlamında başlarını salladı ufaklık ise "6 olsun, 6 olsun" diye tekrarladı.

Salih öğretmen devam etti "9568 sayısında 6 rakamı kaybedilirse 958 kalır. Üç basamaklı sayıdan rakamlar toplamı çıkartılırsa 958-28=930 bulunur. Dikkat edin onun da rakamlarını topluyorum. 9+3+0=12."

Küçük çocuk bile dikkat kesilmiş sanki anlayacakmış gibi dinliyordu. Annesi de koluyla yanındakini dürterek çocuğu gösteriyordu.

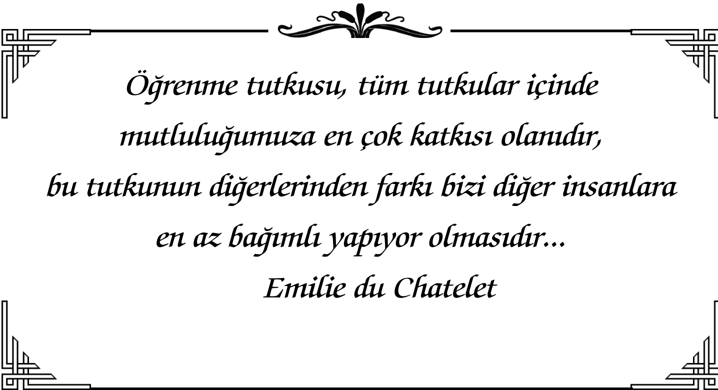


"Evet işin püf noktası burada, sonuç söylendiğinde onu kendisinden daha büyük 9'un katından çıkarırsam, mesela burada sonuç 12 olduğuna göre 9'un katı olan 18'den çıkarmak gerekecektir. Bu çıkarım bize, 18-12=6, kayıp sayıyı verecektir. Anlaşıldı mı?" deyince Salih öğretmen, Emre ile Hakkı yüzlerindeki aydınlık ifadeyle "Anladık" dediler.

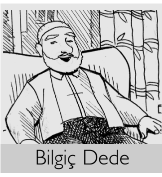
Salih öğretmen "Şimdi otobüsten ininceye kadar bu oyunun matematiksel açıklamasını düşünün." diyerek sözlerini bitirdi ve önüne döndü.

Ankara'ya iki saat mesafeleri vardı. Bu iki saatte Emre ile Hakkı oyun üzerinde izahlar getirmeye çalıştılar. Bu arada küçük çocuk da devamlı şeytan aldı götürdü satamadan getirdi diyerek onlara yardımcı(!) oluyordu...

***



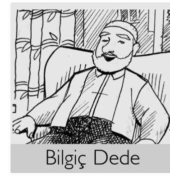
Öğrenme tutkusu, tüm tutkular içinde
mutluluğumuza en çok katkısı olanıdır,
bu tutkunun diğerlerinden farkı bizi diğer insanlara
en az bağımlı yapıyor olmasıdır...
Emilie du Chatelet


Bilgiç Dede

“BİLGİÇ DEDE”

"Zamanınızın kıymetini bilin, insan her anı bir kere yaşar." diyordu Bilgiç Dede. Çocuklar Hakkı'nın dedesini çok severlerdi. Onlarla konuşması, onlara öğütler vermesi çok hoşlarına giderdi. Bir Kore gazisi olan Bilgiç Dedenin sohbeti de tatlıydı hani. Her zaman anlatacaklarını bir hikâye ile süsler, dinleyenlerin ilgisini çekmeyi bilirdi. Yüzünden nur akan bu dedecik, rüyalarınızda karşınıza çıkabilecek ak sakallı ihtiyara benzerdi. Yüzünden tebessüm hiç eksik olmazdı. Sohbet ederken o kadar tatlı konuşurdu ki dinleyenler zamanın nasıl geçtiğini anlamazdı.

O akşam, Hakkı beraber ders çalışmak için Emre ve Çağatay'ı evlerine davet etmişti. Ders çalışmaktan yorulmuşlar ve hemen Bilgiç Dede'nin yanına gitmişlerdi. Bilgiç Dede, Hakkıların alt katındaki bir apartman dairesinde Hafize Nine ile birlikte yaşardı. Yemeklerini yukarı katta çocuklarıyla hep beraber yerler, yatıya kendi dairelerine giderlerdi. Bakım ve görümleri-


Bilgiç Dede

ni Hakkı'nın annesi yapardı. Hakkı arkadaşlarını çağırdığında dedesinin dairesine çağırırdı. Bunun iki sebebi vardı. Birincisi evlerinin yeterince büyük olmamasıydı, diğeri ise çocukların Bilgiç Dedenin sohbetini çok sevmeleriydi. Bilgiç Dede, her sohbete başlamadan mutlaka akide şekeri ikram eder ve "Tatlı yiyelim, tatlı konuşalım" derdi. Çağatay her zaman iki tane alırdı. Çağatay'ın oburluğa varan iştahı hemen her yerde kendini gösteriyordu.

"Birisi yolun kenarına diken eker. Dikenler büyüyünce insanlar fark eder, rahatsız olmaya başlarlar.

-Dikenleri artık söksen, derler.

-Tamam, der, yakında sökeceğim.

Adam sürekli "Yarın" der, erteler. Dikenler her geçen gün gelişip güçlenir.

Bir gün bir bilge kişi:

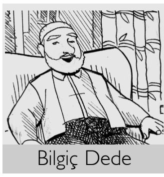
-Bu işi erteleme, her günün kendine göre işi vardır, deyince adam ona da:

-Yarın, der, yarın yaparım.

Bilge kişi:

-Sen hep "Yarın" diyerek işi erteliyorsun. Dikenler büyüyüp güçleniyor sen ise gün geçtikçe güç kaybediyorsun. İlk başta harcayacağın enerji ile şimdi harcayacağın enerji ve güç kaybını düşün. Korkarım yakında dikenleri sökmeye güç yetiremeyeceksin, diye uyarır.

Aynen bu hikayedeki gibi işlerimizi ertelersek bir gün işin altından kalkılamaz hale gelir ve biz bu ağır işi yapamayız diyerek pes ederiz. Bunun için zamanımızın değerini bilelim. Her işimizi vaktinde yapalım. Özellikle gençliğinizin kıymetini bilin her şey zamanın da yapılırsa güzel olur. Elinize geçen fırsatları iyi değerlendirin. Zamanınızı boşa harcamayın. Boş işlerle uğraşıp zamanınızı kaybetmeyin." diye anlatıyordu Bilgiç Dede.


Bilgiç Dede

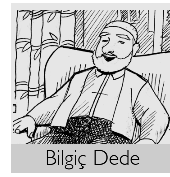
Emre, Çağatay ve Hakkı onu büyük bir zevkle dinliyorlardı. Bilgiç Dede durdu, önündeki sehpada duran bardaktan birkaç yudum su içti. Bunu fırsat bilen Çağatay bir şeker daha isteyince hepsi tebessüm ettiler.

"Tabii evladım ne demek istediğin kadar alabilirsin yalnız dikkat et, yemekten önce miden bulanmasın." diyerek Bilgiç Dede şeker kâsesini Çağatay'a uzattı.

Hakkı gülümseyerek:

"Dede sen hiç merak etme, onun midesi alışıktır."

Çağatay "Bu laf üzerine ben ancak iki şeker alabilirim; Hakkı beni utandırmasana!"


Bilgiç Dede

Bilgiç Dede: "Utanma evladım, burası senin evin sayılır. Rahat ol, istediğin kadar yiyebilirsin."

Emre: "Eyvah, şimdi yandık, Bilgiç Dede'den de izin çıktı ya, eve kıtlık getirir artık." deyince, Çağatay dışındakiler güldüler. Çağatay da benle uğraşmasanız işiniz rast gitmez zaten diye söyleniyordu. Bilgiç Dede tekrar eski havayı yakalamak için Emre'ye bir soru sordu:

"Emre evladım, gazetelerde her gün kayıp ilanları çıkar değil mi? Genelde neler kaybedilmiştir?"

"Kimlik kartını, ehliyetini kaybedenler vardır."

Hakkı araya girdi "Kimi köpeğini, kimi de çocuğunu kaybetmiştir..."

Çağatay "Kimi de babasını dedesini kaybediyor ama sanırım bu tür ilanlara ölüm ilanlarında 'Acı Kaybımız' diye yazılıyor." dediğinde Çağatay hariç kimse gülmedi.

"Kötü espri" dedi Emre.

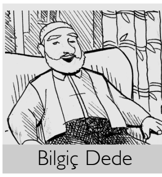
Bilgiç Dede devam etti:

"Bu ilanları gördüğümüzde hepimiz kaybolan varlık veya eşya için üzülürüz. Halbuki çoğu insan kaybettiği, hatta her gün kaybettiği en değerli varlığı için hiç üzülmez. Bu varlık zamandır ve insan boşa harcadığı vaktin kıymetini bilmemektedir. 'Zamanımı kaybettim; hükümsüzdür.' veya 'Boşa geçen yıllarımı bulanların insaniyet namına geri getirmeleri...' gibi ilanlarla hiç karşılaşmayız"

Çocuklar son cümleden sonra güldüler ve Bilgiç Dede biraz durakladı. Hafif yutkundu ve kaldığı yerden devam etti:

"Zamanla ilgili iki cümleyi ise sıklıkla duyarız. 'Daha çok zamanım var.' veya 'Hiç zamanım kalmadı'. Geçen zaman, yaydan atılan ok gibidir, geri gelmesi imkansızdır. Zamanınızı iyi kullanın, hayatınızı planlayın ve aman zamanınızı kaybetmeyin."

"Hadi çocuklar yemeğe" sesi araya girmişti. Hakkı'nın annesi onları yemeğe, yukarı çağırıyordu. Hepsi Bilgiç Dede'ye baktılar.


Bilgiç Dede

Bilgiç Dede: "Sofra bekletilmez çocuklar" dedi ve hep beraber ayağa kalktılar. Yukarıya ilk çıkan Çağatay olmuştu.

Yemeklerini neşe içinde şakalaşarak yediler. Sofrada Çağatay varsa, ona takılmadan olmazdı. Şakaların dozunu kaçırmadan keyifli bir yemek yiyip, ders çalışmak için aşağı kata geçtiler.

Emre "Hadi arkadaşlar zaman kaybetmeyelim. Duydunuz Bilgiç Dede'yi"

Çağatay " Zamanınızı kaybettiğinizde nasıl bulursunuz bilmem ama 13 ten büyük bir sayıyı kaybederseniz ben onu bulabilirim."

Emre "Vay Çağatay bir sayı oyunu mu? Sen böyle numaraları bilirmiydin?"

"Ne zannettin! Sadece sen mi biliyorsun sayı numaralarını? Biz de az buçuk biliriz. Geçenlerde bir dergide görmüştüm. Hoşuma gitti, iyice öğrendim."

Hakkı "Yemek tarifleri veren bir dergi miydi? Sayı oyunları var mı öyle dergilerde?"

Çağatay kanepeden yastığı aldı ve Hakkı'nın kafasına fırlattı.

Çağatay "Çok konuşma da bir hesap makinesi getir. Böyle numara görmemişsindir. Ha bu arada açık pencere varsa, kapat."

"Hesap makinesi işte burada da, neden pencereyi kapatacakmışım?"

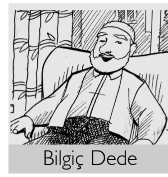
Çağatay "Birazdan ağzın açık kalacak da cereyan yapmasın. Ha ha ha..."

Emre "Hadi Çağatay zamanımız yok, daha proje için makaleleri tarayacağız."

Çağatay "Tamam, tamam iyi ki Murat yok, onun yerine sen varsın. Şimdi bana göstermeden 13 ten büyük iki basamaklı bir sayı yazın."

Hakkı elindeki hesap makinesine 26 sayısını yazdı.

Çağatay "Sayınızı kaybedelim bakalım. Bunun için bir dizi işlem yapacağız."



"Sayıyı, hesap makinesi ile birlikte yemeyi düşünmüyorsun değil mi?" deyince Hakkı, Çağatay bu kez onu duymamış gibi davranarak devam etti.

"Bu sayının sonuna 0 (sıfır) ekleyin. Böylece üç basamaklı bir sayı elde edeceksiniz."

Hakkı, 260 sayısını elde etti.

"Şimdi elde ettiğiniz üç basamaklı sayının aynısını yanına yazarak altı basamaklı yeni sayıyı elde edin. Mesela sayınız 450 ise 450450 olacaktır."

Emre sabırsızlanarak. "Tamam sonra..."

Bu arada Hakkı 260260 sayısını elde etmişti.

Çağatay devam etti:

"Evet, şimdi oyun şöyle oynanacak ; bu en son sayıyı Hakkı sen 7 ye böl, sonucu bana göstermeden hesap makinesini Emre'ye ver."

Hakkı denileni yaptı; 260260/7=37180. 37180 sayısını buldu ve hesap makinesini Emre'ye verdi.

"Sen de 10 a böl Emre" dedi Çağatay.

"Bunun için de hesap makinesine gerek yoktu" diye cevapladı Emre. 37180/10=3718. Emre 3718 sayısını buldu.

"Peki bir de11 e böl ve Hakkı ya hesap makinesini ver" dedi Çağatay.

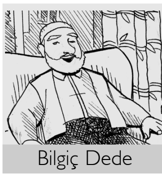
Emre 3718/11=338 işlemini yapar. Hesap makinesinde 338 yazmaktadır.

Çağatay kendinden emin bir kumandan edasıyla "Hakkı kardeşim sen de 13'e böl ve cevaba bakmadan bana ver ben de tutuğunuz sayıyı bulayım."

Hakkı hadi canım sen de der gibi Çağatay'a baktı ve işlemi yaptı. 338/13=26 dır.

Hesap makinesini Çağatay'a uzattı. Çağatay göz ucuyla sayıya baktı ve hesap makinesini diğer ikisine gösterip "Sayınız 26 mıydı?"

Hakkı "Vay be nasıl bildin?"deyince Çağatay:



"Biz biliriz, numaranın sırrını öğrenmek istiyorsan çayın yanında bisküvi getirmen gerekir. Bak ben baştan söyleyeyim." dedi Çağatay.

Emre ise düşüncelere dalmıştı, kendi başına bir şeyler karalıyordu. Sevdiği kalemini çıkarmış bir şeyler yazıp çiziyor, kendi dünyasında soruyla boğuşuyordu. Birden yüzü aydınlandı.

"Bisküvi gelsin gelmesine de ben sanırım işin sırrını çözdüm."

Çağatay'ın hevesi kursağında kalmıştı. Emre yaptım dediyse yapmıştır, çok az yanılma payı olurdu. Oyuncağı elinden alınmış çocuk gibi söylendi.

"Yapma be Emre, Hakkı'nın şaşkın suratını biraz daha görmek isterdim."

Emre kâğıdı önüne çekti, önemli bir şey anlatacağı zamanlar yaptığı gibi burnunun kenarını kaşıdı ve anlatmaya başladı:

"67 sayısını seçtik diyelim. Yanına bir 0 yazalım ne olur 670. Bunu kopyalarsak 670670 olur. İşte işin sırrı bu sayıda. Ortaya çıkan bu sayı daima 7, 10, 11 ve 13'e bölünür. Oyunun güzel tarafı da bu bölünmelerden sonra sonucun tutulan sayı çıkmasıdır."

Çağatay araya girerek " Peki süper zeka, bu nasıl oluyor; buna ne cevap vereceksin bakalım?"

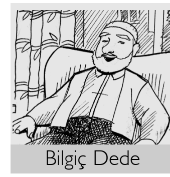
Emre büyük bir ciddiyetle devam etti. "Pek emin olmamakla birlikte sanırım şöyle açıklayabilirim. Sayımız 'ab' olsun. En son elde edilen sayı ab0ab0 olur. Bu sayıyı çözümlersek; 100000a+10000b+1000. 0+100a+10b+0 olur. Bu sayı da 100100a+10010b sayısına eşittir. İşlemlere dikkat edin önce 10 parantezine alalım;10. (10010a+1001b) Bu sayının 10'a bölündüğünü gösterir. Sonra sırasıyla 7, 11, 13 sayılarına bölersek;

10010a/7+1001b/7 dersek1430a+143b elde ederiz.

1430a/11+143b/11 dersek 130a +13b elde ederiz

130a/13 +13b/13 dersek 10a +b elde ederiz,

sonuç; ab demektir. "


Bilgiç Dede

Çağatay yenilgiyi kabullenmişlik içinde "Arkadaşım sen profesör olacak adamsın. Neyse, çaylar, bisküviler ne zaman gelecek?"

Hakkı neşe ile "Şu miden kadar kafan da çalışsa sen de profesör olursun." dedi.

O gece hepsi derslerini çalıştılar ve vakitinde yattılar. Zorlu bir okul günü onları bekliyordu.

Bilgiç Dede'nin katında kalıyorlardı. Emre ile Hakkı için yer yatağı yapılmış, Çağatay ise kanepede yatıyordu. Çağatay şimdiye kadar hiç yerde yatmamıştı. Bu sebeple arkadaşlarının tüm takılmalarına rağmen kanepede yatıyordu. Uyumak için birbirlerine hayırlı geceler dilediler. Bir süre kimse konuşmadı, uyumaya çalıştılar. Sessizliği bozan Hakkı oldu:

"Emre, bizi takip edenler hakkında ne düşünüyorsun?"

Bu damdan düşer gibi sorulan soru karşısında Emre şaşırmış, Çağatay ise daha çok şaşırmıştı.

Çağatay heyecanla yattığı yerden kalktı, az kalsın kanepeden düşecekti.

"Kim takip ediyor? Kimi takip ediyor?"

Hakkı da yatağından doğruldu, sus işareti yaparak kısık sesle:

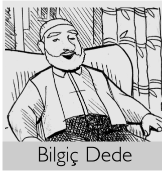
"Senin dünyadan haberin yok. İki adam sürekli bizi izliyor. Emre ile ikimiz fark ettik. Arkadaşlar panik yapmasın diye söylemedik. Biliyorsun Murat hastalıktan daha yeni kalktı. Zeki zaten ürkek bir arkadaş. Takip ediliyoruz desek evden dışarı adımını atmaz."

Çağatay heyecanlandığını gizlemeye çalışarak:

"Sana o kadar film seyretme demedim mi, bak olacağı buydu işte. Paranoyaklığın başlangıcı insanın kendini sürekli takip ediliyormuş gibi düşünmesiymiş."

Emre de yatağından doğrulurken söze girdi:

"Çağatay ben de senin gibi düşünüyordum yalnız iki gündür dikkat ediyorum da gerçekten adamlar peşimizdeler. Eğer bir paranoya varsa Hakkı ile aynı paranoyayı paylaşıyoruz."



Çağatay bu sefer heyecanını gizlemeye gerek duymadan:

"Bizi niye takip etsinler ki?"

Hakkı eliyle sus işareti yaparak "Yahu biraz yavaş ol be kardeşim. Gerçi dedemle ninemin kulakları ağır işitir ama senin sesine babamlar gelecekler, 'Neler oluyor aşağıda?' diye."

Emre alçak sesle Çağatay'ın sorusunu cevapladı:

"Biz de henüz bilmiyoruz. Fakat emin olduğum bir şey var ki izleniyoruz."

Çağatay iyiden iyiye heyecanlanmıştı, gene de kısık sesle:

"Polise bildirelim. Attıralım içeri, burası dağ başı mı!"

Hakkı "Hakikaten, bak bu bizim aklımıza hiç gelmemişti. Ne diyeceğiz peki polislere? Uzaktan bize bakıyorlar mı diyeceğiz. Biz çok önemli şahsiyetiz ya, hemen 5-10 koruma verirler artık. Sen de ne kadar basit düşünüyorsun!"

Emre, Hakkı'yı hiç duymuyor kafasında bir şeyler tasarlıyordu.

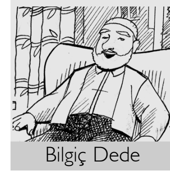
Çağatay kendini kaptırmıştı. "Belki adamlar ajandırlar. Kitabın içine microchip falan saklamışlardır. Heyecanlandım şimdi, tabii böyle olunca da karnım acıktı."

Hakkı "Hiç umutlanma, yanında bisküvi paketin varsa, aç ye, yoksa bu saatte kimseyi rahatsız edemeyiz." dedi

Emre söze karışma ihtiyacı hissederek "Ben elimizdeki kitapları araştırdım. Hiçbir ize rastlamadım. Ya çok profesyonelce yapmışlar ya da başka bir durum var. Mesela, kitaplardan bir tanesinin içine kodlanmış şifreler olabilir."

Hakkı hayret ederek "Baktın, araştırdın öyle mi? Ben söylesem çok film seyrediyorsun derdiniz."

Emre "İlk başta sana inanmadığımı kabul ediyorum ama otobüs terminalinde o adamları görünce, daha sonra etrafımıza dikkat ettim. Bu adamlar hep çevremizde ve bizi izliyorlarmış gibi bir halleri var."



Çağatay hayret etmeye devam ediyordu. "Ankara'ya giderken mi? Otobüs terminalinde de sizi mi izliyorlardı. Pes yani, siz daha yeni bana söylüyorsunuz. Gerçek arkadaşmışsınız!!!"

Emre "Çağatay inan biz de ilk defa bu kadar ayrıntılı konuşuyoruz. Bu adamların bizden ne istediklerini bilmiyorum ama bildiğim bir şey var bizi takip ediyorlar. Arkadaşlara da durumu açmalı ve acilen bir plan yapmalıyız."

Hakkı "Nasıl bir plan?"

"Bilmiyorum. Sabah ola hayır ola! Hadi yatıp uyuyalım yarın zorlu bir ders günü ve ajan avı bizi bekliyor."

Emre sözlerini bitirip yorganın altına girdi. Diğerleri de aynısını yaptılar. Hepsi de o gece rüyalarında ajanlarla uğraştılar.

***

İnsanlık, tarih boyu pek çok belirsiz ve karanlık şeyleri sayıların sırlı dünyasında keşfedip ortaya çıkarmıştır...

Matematik olmazsa ne eşyanın ne de insanın birbirleriyle olan ilişkilerini anlamak mümkün değildir...

M.F. Gülen



“ŞAPKADAN ÇIKAN SAYI “

Ne ertesi gün, ne de o hafta boyunca ajanlardan bahsedebildiler. İmtihan haftasıydı ve her gün imtihanları vardı. Önlerinde iyi bir gelecek onları bekliyordu. Başarının yolu da çalışmaktan geçiyordu. O hafta da çalışmalarının karşılığını görme zamanıydı. Bir haftalığına derslerin dışında her şeylerini dondurucuya kaldırdılar; imtihanlarına konsantre oldular. İmtihanları birer birer bitmişti. Öğrenciler de çok yorulmuşlardı.

Son imtihandan sonra matematik dersi vardı.

Ders zili çaldığında öğrencilerden bazıları "Şimdi de matematik çekilir mi?" serzenişinde bulunuyorlardı. Öğrencilerin korkulu rüyası olan matematik dersi Salih Öğretmen'le zevkle işleniyordu ama gene de bir haftanın imtihan yorgunluğunun üstüne, ne olsa çekilmezdi, hele matematik...

Bütün öğrenciler bu ve benzeri düşüncelerle sıralarına otururken, Salih Öğretmen kapıdan içeri girdi. Onun içeri girmesiyle, öğrenciler şaşırdılar. Öyle ya öğretmenlerinin başında bir şapka vardı; silindir şeklinde, simsiyah dikkat çekici bir şapka...

"Merhaba Arkadaşlar!"

"Sağ ol!"

"Nasılsınız?"

"Sağ ol!"

"Buyurun oturun."

Şeklindeki, öğretmen ve öğrenciler arasındaki saygı ve sevginin ifadesi selamlaşma gerçekleşti. Sonra Salih Bey, öğrencilerin şaşkın bakışları arasında hiç vakit kaybetmeden konuşmaya başladı:

"Beni böyle şapka ile görünce şaşırdığınızı biliyorum. Bir hafta boyunca çok çalıştınız. Yoruldunuz, bunun farkındayım. Bir ders önce de son imtihanınıza girdiniz. Öncelikle söyleyeyim bugün ders yapma niyetinde değilim."

Salih öğretmenin sözleri bir anda alkış, ıslık ve bravo sesleriyle kesildi.

"Öğretmenimiz bizim"

"Hocam, siz bir tanesiniz!"

"Ya ya ya şa şa şa Salih hoca çok yaşa!"

Salih öğretmen gülümseyerek duruma müdahale etti:

"Tamam arkadaşlar, lütfen bir dakika dinleyin. Lütfen, lütfen müsaade edin konuşayım."

Salih Öğretmen dersini iyi işleyen bir öğretmen olduğundan, öğrenciler Ona saygı duyarlar ve dediğini yaparlardı. Salih Bey susmalarını isteyince sınıf sakinleşti.

Öğretmen devam etti:

"Şapkayı merak ediyorsunuzdur. Bu şapka aslında bir malzeme; matematik malzemesi... Bu şapka ile size çok güzel bir matematik oyunu göstereceğim. Oyunumuzun adı; şapkadan sayı çıkarma oyunu. Sirklerde ilizyonistler olur, bilirsiniz televizyonda da çıkarlar. Bir şapkadan tavşan, güvercin vs çıkartırlar. Bu tür numaraları, el çabukluğu ile yaparlar. Hatta bazı

göz yanıltmaları ile insanları şaşırtırlar. Bazıları bir, iki tavşanla yetinmez on, on beş tane çıkartırlar. Biz ise matematik öğretmeni olmamız sebebiyle şapkadan sayı çıkartacağız. Ne dersiniz, yapabilir miyiz?"

Ders yerine böyle ilginç bir matematik oyunu görecek olmaları çocukları iyice heyecanlandırıyordu. Bazı öğrenciler hala öğretmenin şapkasını komik buluyor ve imtihanların bitmesinin verdiği rahatlıkla da gülümsüyorlardı.

"Ayrıca bu oyunun sırrını çözüp matematik yönüyle açıklamasını yapan arkadaşa da sözlüden 100 vermeyi düşünüyorum." diye de devam etti Salih Öğretmen.

Matematikten 100 alma fikri bile öğrencilerin hoşuna gitmişti. Sınıftan sesler yükseldi:

"Emre kaptın yine yüzü!"

"Emre'den bize fırsat kalmaz ki..."

Emre matematik dersinde sınıfın hatta okulun tartışmasız en iyi öğrencisiydi. Bir matematik problemi ne kadar zor olursa olsun, sınıftaki öğrenciler Emre'nin çözebileceğine inanırlar. Emre de onları pek yanıltmazdı doğrusu. Bilgiç Dede'nin de her zaman söylediği gibi her şeyin başı sevmek ve yapabileceğine inanmaktı. Emre, zekâ olarak diğer öğrencilerden çok daha zeki değildi. Fakat Matematiğe karşı aşka varan düşkünlüğü ve birileri yapabiliyorsa ben de yapmalıyım inancı, onu bu başarıya ulaştırmıştı. 'Birileri yapmışsa sen neden yapamayasın' Profesör dayısının diline pelesenk ettiği bir sözdü. Emre bu söze gönülden inanırdı.

Öğretmen sözlerine devam etti:

"Kim yaparsa ona yüz vereceğimi söyledim. Bir kişiye vereceğimi söylemedim ki? Her kim bu sırrı çözerse, sözlüden yüz puan alacaktır. Şimdi oyunumuza başlıyoruz hazır mısınız?"

Sınıf hep bir ağızdan hazırız, dedi.



"Evet, şimdi bir kâğıda size göstermeden iki basamaklı bir sayı yazacağım. Sonra da bu sayıyı şapkanın içine atacağım. Şapkayı da birinizin başına koyacağım." dedi Salih Öğretmen ve bir kağıda kimseye göstermeden iki basamaklı sayıyı yazdı, kağıdı katladı ve şapkanın içine yerleştirdi.

Salih Öğretmen şapkayı kimin kafasına koyalım dediği anda Sakar Selim hemen sırasından fırladı, aynı anda kendini yerde buldu. Sınıfta bir kahkaha koptu. Selim sakar lakabını almakta pek zorlanmamıştı. Dikkatsizliği pek çok sakarlıklara sebep oluyordu. Genelde kendisine ufak tefek zararlar veriyordu. Şimdi de şapkayı öğretmenin elinden almak için sıradan fırlamış, aceleden ayağı sıranın kenarına takılmış, kendini yerde bulmuştu. Selim'in bu haline sınıf da alışıktı, öğretmenleri de... Ailesi ise şikayetçiydi bu durumundan, okulun rehberlik servisinden bu konuda yardım bile istemişlerdi. Rehberlik servisi aileyi yatıştırmış ergenlik döneminde bu tür ufak tefek dikkatsizliklerin olabileceğini söylemişti.

Selim gülmelere aldırmadan ve yerden bile kalkmadan "Öğretmenim şapkayı bana verin, bana verin" diye bağırdı.

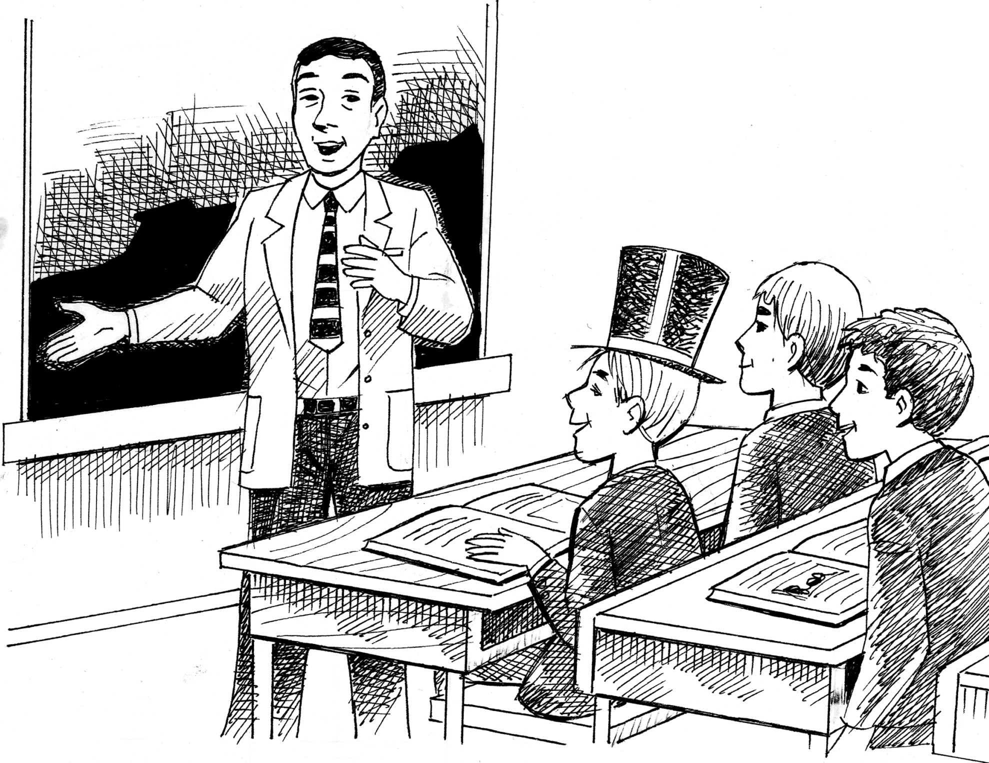
Salih Öğretmen "Selim bir şeyin yok ya! Sanırım şapkanın ve oyunumuzun selameti açısından şapkayı başka bir arkadaşa versek daha isabetli hareket etmiş oluruz" dedi.

Salih Öğretmen gitti şapkayı Zeki'nin başına koydu. Terbiyeli, biraz da utangaç bir öğrenci olan Zeki'nin yanakları hemen kızarıverdi. Sonra dönüp Sakar Selim'in yerden kalkmasına yardım etti.

Salih Öğretmen öğrencileri şaşırtmaya devam ediyordu, cebinden siyah bir mendil çıkardı:

"Selim şimdi senin gözlerini bağlayacağım ve sen de bize gözlerin bağlıyken ne gördüğünü söyleyeceksin."

Sakar Selim: "Gözlerim siyah bir mendille bağlı olursa ne gö-



rebilirim ki?" deyince Salih Öğretmen "Evet bakalım ne göreceksin, bakarsın güzel bir film çıkar." dedi.

Bu son sözler sınıfta gülüşmelere sebep oldu. Salih Öğretmen mendille Selim 'in gözlerini bağladı, karşısına geçti, elinin iki parmağını göstererek sordu :

"Bu kaç?"

Sakar Selim "Ne kaç? Kim kaçıyor? Bir şey göremiyorum ki hocam?"

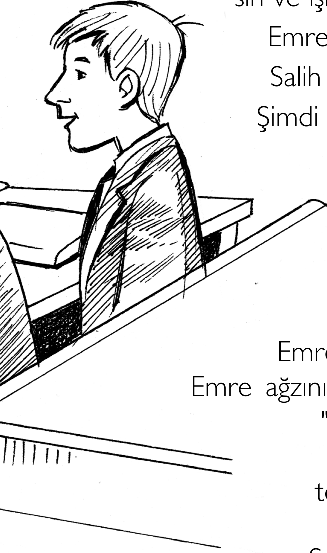
Salih Bey "Tamam o zaman" dedi. Selim'in gözünden bağları çözdü. Öğrencileri şaşırtmaya devam ederek:

"Selim göremediğine göre ben göremem" diyerek mendili kendi gözlerine bağladı.



O sırada sınıfa dışarıdan biri gelse ve sınıfın bu halini görse ne derdi acaba?

Düşünsenize; öğretmenin gözleri bağlı, bir öğrencinin başında silindir şeklinde bir şapka ve bütün öğrencilerin de ağzı bir karış açık...



Öğretmen: "Şimdi de matematiği kuvvetli biri, tahtaya gelsin ve işlemleri yapsın. Emre sen gelir misin?" dedi.

Emre hemen tahtaya kalktı ve eline bir tebeşir aldı.

Salih Öğretmen: "Şov başlıyor! Emre hazır mısın? Şimdi bana söylemeden 50 ile 100 arasında bir sayı yaz tahtaya, böylece benim dışımda tüm sınıf görmüş olur." dedi.

Emre 83 sayısını tahtaya yazdı: "Tamam öğretmenim yazdım" dedi.

Salih Öğretmen: "O sayıya benim için 76 ekle" dedi.

Emre işlemi yaptı ve 83+76=159 sonucunu buldu.

Emre ağzını açamadan sınıftan sabırsızlıkla sesler yükseldi. "Evet, öğretmenim devam edin, sonra..."

Salih Öğretmen Emre'nin onaylamasını istedi: "Tamam mı Emre?"

Emre: "Tamamdır öğretmenim."

Salih Öğretmen devam eti: "Bu kısım çok önemli, dikkatle dinlemenizi istiyorum. Toplamda üç basamaklı bir sayı elde ettiniz sanırım. Bu sayının en başındaki rakamı silin ve kalan iki basamaklı sayıya ilave edin. Örneğin toplam 120 ise baştaki 1 rakamını silince 20 kalır ve 20+1 =21 olur. Anlaşıldı mı Emre?"

Emre : "Anladım" dedi ve işlemleri yaptı. 159 sayısından 1'i sildi, 59 kaldı.

59+1=60 sonucunu buldu.

"Sonucu bulduysan bu sonucu ilk başta tutmuş olduğun sayıdan çıkart." dedi Salih öğretmen.

83-60=23 yazdı tahtaya Emre ve sonra "Buldum öğretmenim" dedi.



Öğretmen gözündeki mendili çıkartırken, Emre'ye en son çıkan sayıyı daire içine almasını söyledi. Emre denileni yaptı. Salih Öğretmen tahtaya döndü : "En son çıkan sayı kaçtır? 23 mü?" diye sorunca Emre başıyla tastikledi. Salih Bey:

"Zeki'ciğim başındaki şapkanın içine bir kağıt koymuştum. Onu açıp herkese gösterir misin?" dediğinde, Zeki bütün bakışların üzerine toplanmasından biraz mahcup bir halde şapkayı çıkarttı, içinden katlanmış kağıdı aldı ve açtı sonuç inanılmazdı: 23.

Bütün sınıf etkilenmişti. Bu nasıl olabilirdi. Hemen tahminler ve şaşkınlık nidaları yükselmeye başladı.

"Hep 23 mü çıkıyor?"

"Öğretmenim aklımızdan geçenleri mi okuyorsunuz?"

"Siz buralarda harcanıyorsunuz hocam"

Salih Öğretmen halinden mutlu görünüyordu. Öğrenciler oyununu beğenmişti:

"Her zaman 23 çıkmaz arkadaşlar. İsterseniz bir daha oynayalım"

Tekrar eline kalem aldı ve öğrencilere göstermeden başka bir kağıda iki basamaklı 47 sayısını yazdı. Kâğıdı katladı ve tekrar şapkanın içine yerleştirdi. Bu defa şapkayı Çağatay'ın kafasına koydu. Mendille gözlerini bağladı:

"Tekrar yapalım 50 ile 100 arasında bir sayı tutun"

Emre bu sefer 65 sayısını tuttu. Öğretmen:

"Bu sefer de benim için 52 ekleyin." deyince, öğrencilerden bazıları sesli düşünerek; bir öncekinde 76 ekletmişti, şimdi de 52 diyor, tespitinde bulundular.

Emre 65+52=117 sayısını tahtada yazdı:

"Şimdi de baştaki rakamı silip ekliyoruz değil mi öğretmenim?"

Salih Öğretmen: "Bravo Emre, çabuk öğreniyorsun"

Emre dediklerini tahtada uyguladı: 117 den baştaki 1 silindi 17 kaldı. 17+1 =18 bulundu.

Salih Öğretmen: "En son adımda ilk tuttuğunuz sayıdan en son çıkan sonucu çıkartmak"



Emre 65-18=47 işlemini yaptı. Sonuç 47 idi. Çağatay sabırsızlıkla şapkayı kendisi başından alıp içindeki kağıdı açtı. Sonuç inanılmazdı. Bu öğretmen geleceği mi görüyordu yoksa!

Salih Öğretmen "Şimdi bu iş nasıl oluyor da oluyor? Açıklayabilene sözlü notu olarak 100 puan veriyorum." deyince, bazı öğrenciler itiraza başladılar. Salih Öğretmen tebessüm ederek devam etti: "O zaman size bir ipucu vereyim. Size ilk eklemenizi söylediğim sayı düğümü çözüyor aslında. Dikkat ederseniz, ilk sayımız 23 idi ve ben size 76 eklemenizi söylemiştim, ikinci sayı da 47 idi ve ben size 52 eklettirmiştim. 23+76=99 ve 47+52=99, yani çıkan sonuçla eklenen sayının toplamının 99 olması işin püf noktasıdır."

O sırada ders zili çaldı. Herkes teneffüs yapmak için sabırsızlanıyordu.

Salih Bey "Size bir hafta süre açıklama getiren arkadaşa sözlüden 100 verme sözüm hala geçerlidir. İyi dersler!" deyip sınıftan ayrıldı.

Emre o teneffüs ve bir sonraki teneffüs soruyla ilgilendi. Matematiksel oyunlar hep ilgisini çekerdi. Son teneffüs Hakkı yanına geldiğinde ancak sayılar aleminden gerçek dünyaya inebildi. Hakkı bu akşam, okul çıkışı toplanmalarını ve ajanlar hakkında plan yapmalarını, en önemlisi de bu ajanlar meselesini kimseye bahsetmemeleri gerektiğini söylediğinde, Emre bir daha oyunla ilgilenemedi. Hatta bütün ders boyunca dersle de ilgilenemedi, dalıp gitti uzaklara, bir plan kurduğu belliydi.

Okul dersleri bittiğinde, hep birlikte bir kafeye gidip, oturdular. Çağatay biraz da heyecanla hemen söze girdi. Hani "damdan düşer gibi" diye tabir ederler ya aynen öyle:

"Arkadaşlar var ya, bizi takip ediyorlar; peşimizde ajanlar var."

"Ne! Ne ajanı? Neler diyorsun sen?" diye şaşkınlığını dile getirdi Murat. Zeki'nin ise yüzü bir anda sararmıştı. Belli ki çok korkmuştu. Biraz mahcup bir edayla, zorlukla:



"Bizden ne istiyorlar? Biz onlara ne yaptık ki?" dedi.

Hakkı bir anda her şeyi açıkladığı için Çağatay'a kızmıştı:

"Arkadaşım, senin de ağzında bakla ıslanmıyor yani. Bir anda söylenir mi öyle. Baksana insanların yüreğine indireceksin."

Murat her zaman ki sorgulayıcı ve boyun eğmez bilim adamı edasıyla sordu:

"Lütfen neler olduğunu biriniz bize en başından itibaren anlatabilir mi?"

Bütün gözler Emre'ye çevrilmişti. Emre bütün olup biteni, düşüncelerini anlattı. Sonuçta bütün bildikleri iki kişinin onları takip ediyor olmasıydı. Amaçları hakkında en ufak bir fikirleri yoktu.

Murat çok sinirlenmişti. Bu adamlar kendilerini ne sanıyorlardı.

"Bence karşılarına çıkalım 'bizden ne istiyorsunuz?' diyelim;" dedi Murat.

Zeki bu düşünceyi fazla cesur bulmuş olacak ki "En iyisi polise haber vermek" diye itiraz etti.

Emre "Plan yapıp onları tuzağa düşürmekten başka şansımız yok. Eğer onlara sürpriz yapabilirsek, başarılı olacağımıza inanıyorum. Bizden böyle bir hareket beklemiyorlardır."

Hepsi o gün Emre'nin dediklerini kabullendiler fakat nasıl bir plan yapacaklardı? Emre bir plan yapmıştı bile. Emre yaptığı planı ana hatlarıyla anlattı. O gün, orada, hemen, o anda sorumluluğun ağır yükünü omuzlarına almışlar sanki on yaş büyümüşlerdi. O gün onlar için dönüm noktasıydı. Hiçbir zaman orada oldukları kadar birbirlerine yakın olamayacaklardı. Ve o kadar da içten ve samimi...

Emre "Bu konuşulanlar burada kalacak arkadaşlar, sizden söz vermenizi istiyorum. Bu iş sonuca varana kadar kimseye bahsetmek yok tamam mı?" deyince hepsi birden söz dediler. Kimsenin onlara inanmayacağını biliyorlardı. Birilerine bahsetseler mutlaka onlarla deli deyip ciddiye almazlardı.

Çağatay "Bu kadar heyecan benim karnımı acıktırdı"

Hakkı "Zaten bu zamana kadar nasıl durdun hayret !!"

Murat "Emre bu cuma üniversiteye, dayının yanına projeye bilgi toplamak için gidiyoruz değil mi? Umarım dayından randevu almayı unutmamışsındır?"

Emre "Randevu tamam. Yalnız iyi hatırlattın Murat, bize bir kamera gerekli." dediğinde çocuklarda yeni bir hava oluştu. Biraz önceki sıkıntılı hava gitti. Tekrar neşeleri yerine geldi.

Çağatay söze karıştı: "Bizde harika bir kamera var. Ben onu getiririm de ne olur şimdi yiyecek bir şeyler ısmarlayalım. Açlıktan ölücem burada" dediğinde herkes gülmeye başladı. Hakkı hemen kimlerin ne istediğini sordu ve siparişleri almaya gitti.

Bir daha da sanki sözleşmişler gibi kimse ajanlardan konuşmadı. Sanki onlardan konuşmayınca onlar yok olacaktı. Problemi görmezden gelerek onu yokmuş sayarak kendilerini rahatlatıyorlardı. Fakat ne yaparlarsa yapsınlar problem orada tüm ağırlığıyla omuzlarındaydı. Çözmekten başka şansları da yoktu.

***



Doğadaki hiç bir şey rastlantı değildir.
Bizim rastlantı olarak gördüklerimiz,
aslında bilgi eksikliğimizdir.
Benedict De Spinoza





"ÜNİVERSİTE GEZİSİ"

Emre o gün farklı bir heyecan içindeydi. Arkadaşlarına, hep anlattığı dayısını tanıştıracaktı. Acaba dayısını beğenecekler miydi? Tanıştıktan sonra dayısı için ne diyeceklerdi? Dayısını anlattığı kadar bilgili bulacaklar mıydı? Yoksa bu adam nasıl profesör olmuş mu? diyeceklerdi. Emre bu ve benzeri düşüncelerle güne başladı. Derslerin yoğunluğu Emre'nin düşüncelerden sıyrılmasını sağlamıştı. Okul bitiminde Çağatay'ın babasının minibüsü, okulun önünden Emre ve arkadaşlarını almış ve dayısının öğretim üyeliği yaptığı üniversiteye götürmüştü. Üniversite çok güzel bir yerdeydi. İstanbul boğazına tepeden bakan bir konumdaydı. Manzarası harikaydı. Üniversitenin yerini ve manzarasını hepsi çok beğendiler, öyle ki sadece manzarası için bile bu üniversitede, okunur şeklinde yorumlar yapıyorlardı.

Aslında çocuklar da heyecanlıydı. İlk defa bir üniversite görüyorlardı. Tamam, televizyonda görmüşlerdi ama bizzat yaşayarak ilk kez şahit olacaklardı üniversite ortamına. Üniversiteye

girdiklerinde bu yüzden farklı duygular içindeydiler. Ayrıca ilk kez bir profesör ile yüz yüze konuşacaklardı. Emre arkadaşlarını dayısı ile tanıştırmanın heyecanını yaşadığı gibi, arkadaşları da ilk kez bir profesör ile tanışacaklarından heyecan içindeydiler.

Çağatay kamera da getirmişti ve daha ilk andan itibaren her şeyi kaydediyordu; minibüs içini, arkadaşlarını, yolu, üniversiteyi... Bir belgesel film hazırlıyor havasındaydı.

Üniversite kampüsüne girdiklerinde farklı bir ortama girmişlerdi. Burası ayrı bir dünya gibiydi. İlk önce matematik bölümünü sordular, sonra da Profesör Mehmet Özkan'ın odasını. Kapıyı çalıp içeri girdiklerinde Mehmet Bey onları ayakta karşıladı. Mehmet Bey, güler yüzlü hafif toplu, orta yaşlı ve saçları önden dökülmüş birisiydi. İlk karşılaşmada insana güven veren bir yapısı vardı. Profesörler için yapılan benzetmelerin aksine sıcak kanlı duruyordu. Emre arkadaşlarını tanıştırdı. Hepsi gösterilen yere oturdular. Emre ve arkadaşlarının gördükleri ilk profesör odasıydı. Hepsi hayran hayran etrafa bakıyorlardı. Çağatay'ı kameramanımız olarak tanıştırdıkları için o da çekim yapıyordu. Küçük bir oda sayılmazdı. Odanın en belirgin özelliği kitapların çokluğuydu. Odanın bir duvarı tamamen kitaplıktı. Bir diğer duvarı önünde camekanlı bir vitrin vardı, içinde de oyuncak benzeri bir takım aletler vardı. Koskoca profesör boş zamanlarında oyuncaklarla mı oynuyordu yoksa? Profesörün masasının üstünde de ders notları, kitaplar ve yazmak çizmek için kâğıtlar vardı. Gene de oda ve masanın üstü çok fazla dağınık değildi. Profesör Mehmet düzenli bir insan intibaı veriyordu; çalışkan, işine bağlı ve düzenli...

Tanışma faslı bittikten sonra Mehmet Bey hemen konuya girdi:

"Arkadaşlar öncelikle sizden özür dilemek zorundayım. Sebebi ise bugün sizinle ancak bir saat birlikte olabileceğim. Hiç planda olmayan acil bir toplantım çıktı. Bunun için özür dilerim.



Dilerseniz bu bir saati en iyi şekilde değerlendirelim. Şimdi, Emre bana projenizden bahsetti. Öncelikle sizi kutlamak isterim. Genç yaşınıza rağmen çok büyük bir projeyle ilgileniyorsunuz. Üzerinde çalıştığınız konular, matematik biliminin son dönemde uğraştığı konulardandır. Ben size sayı sistemleri ve fraktal geometri konularında yardımcı olabilirim. Siz buraya gelmeden önce hiç ön çalışma yaptınız mı?"

Emre cevapladı: "Evet, pek çok kitap karıştırdık, anlayamadığımız noktalar epey fazla. Hem konuyu daha iyi anlamak, hem de hazırlayacağımız sunumda yardımcı olmanız için rahatsız etmiştik."

Profesör Mehmet Bey: "Ne demek sevgili yeğenim. Bilakis ben memnun oluyorum. Sizin gibi pırıl pırıl gençleri böyle bilimsel çalışmalar içinde görmek, beni gelecek adına umutlandırıyor. Her şeyden önce matematik bilimi nedir? Ne işe yarar? Bunu geometri özelinde anlatmaya çalışayım. Sonra size sayı sistemlerini kavratacak bir oyun göstereyim, daha sonra da vaktimiz kalırsa fraktal geometriyi irdelemeye çalışırız. Zamanımız yetmezse başka bir gün için sözleşiriz, olur mu?"



Profesör anlattıklarını üniversite kürsüsünde ders verir gibi anlattığından gençler hep bir ağızdan "Olur" dediler.

Profesör konuşmasına devam edecekti ki Çağatay söze girdi:

"Affedersiniz sizin için problem olmassa kamera çekimi yapabilir miyim?"

Profesör "Tabii" dedi. "Teknolojik gelişmelerin gençler tarafından kullanılmasını görmek beni ayrıca memnun eder."

Çağatay biraz utangaç bir tavırla "Memnun olmanız için biraz bekleteceğim, çünkü kamera kaseti dolmuş, yeni kaset koymam gerek." deyince odadaki herkes güldü. Bu espri sayesinde çocukların profesör ile aralarındaki etkileşim arttı. Çekingenlikleri gitti ve diyalogları daha rahat bir hal aldı. Çağatay kaseti değiştirdi.

Kamerayı çalıştırdı. "Evet buyurun efendim."

Profesör Mehmet Bey devam etti:

"Motor diyebilir miyiz sayın yönetmenim. Evet ne diyordum, matematik, geometri ne işe yarar, onu anlatmak lazım. İnsanlar matematik ve geometriye neden ihtiyaç duymuşlar ve duyuyorlar? Birkaç basit örnekle anlatmaya çalışayım.

Konuşmanın bu noktasında profesör ayağa kalktı ve oyuncakların(!) bulunduğu vitrine doğru gitti. "Şimdi siz içinizden diyorsunuz ki bu adam koskoca profesör olmuş hala oyuncaklarla mı oynuyor! Öncelikle şunu söylemek isterim ki bunlar oyuncak değil hepsi birer matematik malzemesi, mesela şu alet; gnomon, bu aletle pek çok şey yapılabilir. Bu basit anlamda bir so-



pa; fakat bu sopadan yararlanarak insanlar ne keşiflerde bulunmuşlar, biliyor musunuz? Milattan Önce 300'lü yıllardan beri bilinen bu alet, düz bir yere dikilmiş dikey bir çubuktan ibaret olup, bilim adına çok uzun süreler kul-

lanılmıştır. Güneşin gökyüzünde ilerlediğinde düşürdüğü gölgenin izlenmesini sağlıyordu. Gnomon bir güneş saati değildir. Bununla birlikte günde bir kez, Güneş'in gökte en yüksek ve kendi gölgesinin en kısa olduğu vakit, öğle vaktinde, tam ve kesin saati verir. Buna ek olarak pusulalık da yapar, çünkü öğle vakti kuzey yarım kürede tam kuzeyi gösterir. Gnomon ayrıca, her yılın iki kilit gününü yani yaz ve kış gün dönümlerini belirlemek suretiyle bir tür ilkel takvim olarak da işe yarar. Bu arada yaz gün dönümü ve kış gün dönümü size yabancı gelebilir. Bunlar gündüzün en uzun ve en kısa olduğu günlerdir. Senede birer kere olurlar. Yaz gün dönümünden kış gün dönümüne kadar gündüzler kısalır, kış dönümünden sonra tekrar uzamaya başlar. En son olarak Gnomon Güneş'in yüksekliğini, yani belli bir anda ve güneşli bir günde, ufuktan açısal uzaklığını belirlemede kullanılır." Profesör bunları anlatırken, Çağatay gnomon denilen çubuğun iyice dibine girmiş onu çekiyordu. Biri hariç hepsinin gözü gnomondaydı, bir çubuğun bu kadar işe yarayacağına inanamıyorlardı. Murat ise gözlerini bir an bile profesörden ayırmıyordu, her dediğini sanki beynine kayıt ediyordu. Hele profesörün son söyledikleri çok ilgisini çekmişti. Güneşin yüksekliğini belirlemede bir çubuk nasıl kullanılırdı; dayanamadı sordu: "Nasıl olabiliyor biraz açar mısınız?" Profesör "Tabi, aslında çok kolay, tek yapılacak şey; gölgenin ve çubu-



ğun uzunluklarını ölçmektir. Bu ölçümlerle oranlı bir dik üçgen kurarak gölgenin karşısına rastlayan açı ölçülebilir, bu açı da Güneşin doğrultusunun başucu doğrultusundan çubuğun kendi bulunduğu yerden ne kadar saptığını gösterir. İlköğretim ikinci kademe ve lisede gösterilen benzer üçgenler ve trigonometri konuları sayesinde bu hesaplamalar çok kolay yapılır. İşte matematiğin güzelliği de burada; bir çubuk ve matematik bilimi sayesinde neler yapabiliyorsunuz."

Profesör Mehmet Bey kendisine has gülümsemesiyle devam etti. Emre bu gülümsemeyi iyi biliyordu. Dayısı, başkalarına ilginç geleceğini düşündüğü bir konuyu anlatırken kendisi farkında olmadan gülümserdi. Onu tanımayanlar veya dersine ilk defa giren öğrencileri bu gülümseyişi, profesörün kendileri ile alay etmesi hatta bilemedikleri konulardan dolayı onları aşağılaması olarak algılarlardı. Halbuki Profesör Mehmet Özkan Bey öyle bir insan değildi. O bu gülümseme ile yeni şeyler anlatmanın, insanlara bilmedikleri konuları aktarmanın hazzını yaşadığını dışa vuruyordu.

Profesör "Bu alet sayesinde Milattan Önce 300 yıllarında insanlar dünyanın çevresini hesaplamışlardır." diye sözlerine devam etti. Çağatay az kalsın elinden kamerayı düşürüyordu.

"Bu kadar da olmaz"dedi Çağatay.

Sonra saygısızlık yaptığını düşündü, utanarak "Özür dilerim, şaşırdım da ağzımdan kaçtı, yani öyle demek istemedim..." diye ağzında bir şeyler geveledi.

Profesör ona hoşgörüyle baktı ve sözlerine devam etti:

"Size çok zor görünen bu iş aslında gayet basit bir matematik hesaplamasından ibaret. Bundan yaklaşık 2300 yıl önce insanlar İskenderiye'de bunu yapmışlar. Yaz gün dönümünde öğle vakti Gnomonu kullanarak İskenderiye'de Güneşin doğrultusuyla baş ucu doğrultusu arasındaki açı belirlendi. Aynı anda Ka-



hire'de Güneş tam baş ucunda olduğundan, İskenderiye ile Kahire'nin dikey doğrultuları arasındaki açı da tespit edilmiş oldu. Bu açının da bir çemberin uzunluğunun 1/50'si kadar olduğu görüldü. Dünyanın yuvarlak olduğundan hareketle iki şehir arasındaki uzaklığın 50 katı çemberin çevresini vereceğinden, Dünyanın çevresi hesaplanabilirdi. İki şehir arası uzaklık bugünkü ölçülerle yaklaşık 800 km. olduğuna göre dünyanın çevresinin de 40.000 km. olması gerekirdi ve öyledir de zaten. Bu ölçümlerin netliğinde Kahire ile İskenderiye'nin arasının düz olmasının da çok büyük etkisi vardır. Gene de o zaman şartlarına göre mükemmel bir yaklaşım ve hesaplamadır."

Herkes gibi Hakkı da etkilenmişti. Söz almak istedi:

"Bu anlattıklarınız çok ilginç ve güzel ama ben bağlantıyı anlayamadım."

Emre kendini tutamadı: "Düşünsene Hakkı, dünyanın çevresini gezmeden, çevresini gezerken elimize metre alıp ölçmeden sadece matematik bilimini kullanarak, dünyanın çevresini doğru olarak hesaplayabiliyoruz."

Profesör halinden memnun devam etti:

"Aferin yeğenim, çok güzel açıkladın, aynen öyle. 10. yüzyıla kadar Avrupa'nın dünyanın düz olduğuna inandığı; evrenin sırlarının erişilmez ve bu sırları keşfetmenin yasak olduğu dönemlerde bir Müslüman matematikçi El-Harezmi, gnomon yardımıyla değil ama benzer yöntemlerle dünyanın çevresini hesaplayabiliyordu."

Murat "Peki şu anda böyle keşifler var mı?"

Profesör "Eskiden araba, uçak, gemi ve iletişim teknolojileri yoktu veya günümüzdeki gibi gelişmiş değildi. Dolayısıyla mesafeler uzaktı, insanların birbirlerinden haberi yoktu. Günümüzde ise iletişim teknolojileri o kadar ileri gitmiştir ki, dünya bir köy haline gelmiştir. Dünyanın bir ucundaki herhangi bir keşif anında bize ulaşmaktadır. Hatta internet vasıtasıyla dünyanın bir

ucundan diğerine bir buluşun bildirilmesi 7 saniye sürmektedir. Fakat şu anda Evren insanoğlu için bir sırdır. Evrenin sırrını çözmek için yine matematikten yararlanıyoruz. Bilim adamları yeni galaksiler ve yıldızlar keşfediyorlar. Bu keşiflerin ilginç özelliklerinden biri keşfedilen yıldızların etrafındaki gezegenlerin gerçekte gözlemlenmemiş olmasıdır. Böyle gözlemlenmeden özellikleri bilinen 50'ye yakın gezegen vardır. Basit anlatım şekliyle gezegenleri bağlı oldukları yıldıza yaptığı kütle çekimsel etkiden keşfedilmiştir. Kısaca matematik bilimi yardımıyla keşfedilmişlerdir."

Çağatay kendini tutamadı :

"Vay be! Helal olsun!"

Profesörle birlikte herkes güldü.

"Bilemiyorum matematik biliminin önemini anlatabildim mi? Biz sayıları, sayı sistemlerini bilirsek, doğaya ait pek çok sırrı keşfedebiliriz. İşte bunu yapabileceğimizi göstermek için size bir matematik oyunu hazırladım."

Profesör "Bu oyun bize sayı sistemleri hakkında çok güzel doneler veriyor. Aynı zamanda sistemleri bilip kullanabilirsek insanlık adına çok gizemli keşifler yapabileceğimizin ipuçlarını veriyor. Zamanım da kısaldı, oyunu gösterip müsadenizle toplantıya katılmam gerekiyor" deyince hepsi birden "Bize vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederiz." dediler.

Profesör yüzünde gülümsemesi, çocuklarla geçirdiği zamandan memnun:

"Aslında ben teşekkür etmeliyim. Bana matematiğin önemini anlatma imkanını verdiniz. Bugünlerde kaç tane matematik profesörü böyle kameralara matematik bilimini anlatabiliyor ki?"

Espri hepsini tebessüm ettirdi. Çağatay yapmış olduğu işin verdiği gururla bir iki kez öksürdü.

Mehmet Bey "Oyunumuza geçelim isterseniz. Oyunumuz çok basit; 1 ile 60 arasında bir sayıyı zihninizden tutacaksınız. Son-



ra ben size üzerinde sayılar bulunan kartlar göstereceğim. Aklınızdaki sayının hangi kartlarda olduğunu bana söyleyeceksiniz."

Profesör bu arada daha önce hazırladığı kartları çıkarttı, bu kartların üzerinde sayılar vardı. "Kartlara bakıp sayıyı söylemeden sırayla bu kartta var, bunda yok diyeceksiniz. En son karttan sonra aklınızdaki sayıyı ben size söyleyeceğim. Anlaşıldı mı? Hepsi birden başlarıyla tasdik ettiler.

"Evet şu delikanlı bir sayı tutsun". Zeki'yi işaret etmişti. "Şu ana kadar hiç konuşmadı da, yalnız tutacağın sayı 1 ile 60 arasında olsun."

Zeki içinden 36 sayısını tuttu.

Profesör birinci kartı gösterdi ve sordu:

"Tuttuğun sayı bu kartta var mı? Sayıyı söylemeden var veya yok diyeceksin."

1. kart

Zeki "Yok." dedi.

2. kartı gösterdi "Burada var mı?"

Zeki "Hayır."

3. kartı gösterdi. "Peki bu kartta var mı?"

3. kart

Zeki "Var." dedi.

4. kartı gösterdi. Zeki yine "Yok." dedi.

4. kart...

5. karttada Zeki'nin sayısı yoktu, 6. kartta vardı.

Odada herkes nefesini tutmuş bir Zeki'ye bir profesöre bakıyordu. Bu kadar sayı içinde Zeki'nin tuttuğu sayıyı bulmak zordu. Acaba profesör sayıyı bulabilecek miydi?

Profesör gülümseyerek "36" dedi.

Zeki yanakları kızararak "Evet" dedi "Nasıl bildiniz?"

Çağatay oradan atıldı: "Ben de bir sayı tutabilir miyim?"

Profesör "Tabii, neden olmasın!"



Elindeki kamerayı Hakkı'ya verdi:

"Beni iyi çek, yakışıklı çıkayım ona göre..." demeyi de unutmadı.

Çağatay 19 sayısını tuttu. Profesör ona da sırayla kartları gösterdi. 19 sayısı;1. kartta vardı, 2. , 3. ve 4. kartlarda yoktu, 5. kartta vardı, 6. kartta yoktu. Kartların gösterimi bittikten sonra profesör hiç tereddütsüz 19 dedi.

Profesör "İsterseniz bu numarayı bir kez de beraber yapalım, benim vaktim az, önce beraber yapalım sonra bilimsel açıklamasını inceleyelim."

"Şimdi, 33 sayısını tutalım. Dikkat ederseniz bu sayı 1. ve 6. kartlarda var, 2. , 3. , 4. ve 5. kartlarda yok. Burada bizim yapmamız gereken 1. ve 6. kartların ilk sayılarını içimizden toplamak 1. kartın ilk sayısı 1, 6. kartın ilk sayısı 32 dir. 1+32=33 eder.

Bir örnek daha yapalım, 26 sayısını tutsaydık, 1. kartta yok, 2. de var, 3. de yok, 4. ve 5. lerde var, 6. da yok. 2. kartın ilk sayısı 2, 4. kartın ilk sayısı 8, 5. kartın ilk sayısı;16 dır. 2+8+16=26 edecektir.

Murat etkilenmişti, sormadan edemedi:

"Efendim, bu sayıların bu kartlara dizilişindeki mantık nedir? Gelişigüzel yazılmadılar herhalde! Yani ben böyle altı tane kart yazsam, rast gele sayılar yazsam, başına sadece belirlenen, topladığımız sayıları yazsam gene bu durum sağlanır mı? Kartlara rast gele sayılar yazsam da karşıdakinin tuttuğu sayıyı bulabilir miyim?"

Bu soru profesörün hoşuna gitti:

"Sorulacak soru buydu. Arkadaşınızı tebrik ederim Soru sormak öğrenmenin ilk ve önemli basamağıdır. Evet evladım adın neydi?"

"Murat, efendim" dedi, taltif edilmekten hoşnut bir şekilde.

"Murat yavrum, güzel bir soru sordun, tabiatta hiçbir yerde tesadüfe yer olmadığı gibi, burada da bu sayılar rast gele yazılmamıştır. Bugün kaotik yapının bile belli bir fonksiyon şeklinde



olduğu, sizin anlayacağınız şekliyle; Havaya yayılan dumanın bile belli bir düzen içinde hareket ettiği sonucuna varılmıştır. Her yerde bir düzen hükmünü göstermektedir. Zaten ancak böylelikle biz bilimlerde ilerleme kaydedebiliyoruz. Her şey başına buyruk hareket etseydi, varlık, düzensiz olsaydı, ne bilim olurdu, ne de teknoloji. Gelelim bizim örneğimize, bu kartlarda bütün sayılar ikili sisteme göre kodlanarak yazılmıştır. Bizim kartlara baktığımızda onluk sistemde aralarında hiçbir bağlantı göremediğimiz sayıları, ikilik sisteme çevirdiğinizde aralarındaki bağlantıyı göreceksiniz. İkili kod sistemi bugün elektronik ve bilgisayar teknolojisinin temeli sayılan bir sistemdir. İkili kodlama da sadece 0 ve 1 rakamları kullanılmaktadır. Sizin göremediğiniz ama kartlarda var olan sistem şudur:

"1. karta ikilik sistemde sağdan ilk basamağı 1 olanlar yazılmıştır.

2. karta ikilik sistemde sağdan ikinci basamağı 1 olanlar yazılmıştır.

3. karta ikilik sistemde sağdan üçüncü basamağı 1 olanlar yazılmıştır.

4. karta ikilik sistemde sağdan dördüncü basamağı 1 olanlar yazılmıştır.

5. karta ikilik sistemde sağdan beşinci basamağı 1 olanlar yazılmıştır.

6. karta ikilik sistemde sağdan altıncı basamağı 1 olanlar yazılmıştır."

Hakkı araya girme ihtiyacı hissetti: "Ben anlamadım!"

Profesör bu durumu gayet doğal karşıladı. Hakkı'nın medeni cesaretini takdir eder şekilde eline kalemini alıp kâğıdın üzerine yazarak anlatmaya devam etti:

"Bir örnekle açıklarsak sanırım anlaşılacak:

Biraz önce örnek verdiğimiz 33 sayısının ikilik sistemdeki karşılığı 100001 dir. Bunun onluk düzende açılmış hali şöyledir;

1x32+ 0x16 +0x8 +0x4 + 0x2 +1x1 dir. Burada yapılacak iş 32+1 toplamını yapmaktır. Dikkat edilirse bu sayılar gösterilen kartların ilk sayılarıdır. Şimdi bir örnek de sen ver bakalım, o sayının hangi kartta olduğunu biz bulalım. Bir bakıma işlemi tersten yapalım bir sayı seçip hangi kartta olduğunu bulalım."

Profesör Hakkı'yı göstermişti. Hakkı "11olsun" dedi.

Profesör "Önce 11'in ikilik sayma sisteminde nasıl yazıldığını bulalım. Bunun için devamlı ikiye bölmek ve kalanları tersten yazmak yeterlidir."

Profesör sözlerini bitirdikten sonra kağıdın üzerine bölme işlemlerini yaptı.

"11'in ikilik sistemde kodlanması 1011 şeklindeymiş. Bunun anlamı ne olabilir?"

Hakkı'nın yüzü aydınlandı, anlamıştı:

"Demek ki 11 sayısı 1. , 2. ve 4. kartlarda var, 3. , 5. , 6. kartlarda yok."

Profesör "Aferin" dedi. "İşi çözdünüz. Müsaade ederseniz benim toplantım var, ayrılmak mecburiyetindeyim. Emre ile görüşüp sizi tekrar misafir etmek isterim. Sizin kadar zeki ve ilgili öğrencilere bir şeyler anlatmak bir zevk" deyince Murat grup adına konuştu:

"Biz de size çok teşekkür ederiz. Değerli zamanınızı bize ayırdınız. Çok önemli bilgiler öğrendik. Projemizi ve daha da önemlisi ufkumuzu genişlettiniz."

Diğerleri de başları ile onaylayıp teşekkürler dediler.

***



Üniversite de güzel bir gün geçirdiler. Diğerleri o gece yatmadan önce ne düşündüler bilinmez ama Emre yatağında o günü değerlendirirken "Hayatta her şey bir sistem üzerinde planlı, programlı oluyor. Baksana rüzgâr bile plansız programsız esmiyor, duman bile belli bir düzende dağılıyor. O zaman biz de planımızı sistemimizi kurup, bu peşimizdeki adamları yakalatabiliriz. Allah'ım sen bize yardım et. Planlarımızı başarıya ulaştır. " düşünceleri içinde uyuyakaldı.

Uçmakla ilgili umutlar tükenmiştir.
Thomas Edison

***



"BİR İKİ YETMEZ ÜÇ OLSUN"

Zeki merakla Hakkı'nın yanına geldi, fısıltılı ama heyecanlı bir şekilde sordu:

"Bizi takip edenler kimler, buradalar mı?"

"Hayır yoklar veya ben göremedim. Takip işini başkalarına da devretmiş olabilirler. Bizim onları fark ettiğimizi anlayıp takip işini başkalarına bırakmış da olabilirler."

Murat alçak sesle konuşarak araya girdi:

"Ne oldu Zeki, buradalar mıymış? Bizi takip edenler kimler? Meraktan çatlayacağım, acaba bu adamları daha önceden gördüm mü?"

Emre lafa karıştı, o da sessiz konuşmaya gayret ederek:

"Arkadaşlar, konuşmayalım burası kütüphane, başkalarını rahatsız ediyoruz. Dikkat çekiyoruz. Yok eğer konuşacaksak kantine gidelim."

Kantin, kütüphanenin giriş bölümünde birkaç masadan oluşan, küçük bir yerdi. Kütüphaneye gelenlerin dinlendikleri, meşrubat içip, bisküvi yiyebildikleri bir yerdi.



Emre ile Hakkı onları takip edenlerle ilgili şüphelerini önce Çağatay'a sonra da Zeki ve Murat 'a anlatmışlardı. Bu arada okulda imtihanları olmuş, proje ile ilgili düşüncelerini geçici olarak askıya almak zorunda kalmışlardı. Kütüphaneye de uzun zamandır gelememişlerdi. Gizemli takipçilerini de bu arada hiç görmemişlerdi. Böyle olmasını iki şekilde açıklıyorlardı; ya bu adamlar takip işini başkalarına devretmişlerdi ya da sadece kütüphanede onları takip ediyorlardı. Başkalarına devretmiş olabilirlerdi, çünkü Çağatay bir haftadır izlendiğini söylüyor, yeminler ediyordu. Murat ile Zeki de şüpheli durumlardan bahsediyorlardı. Doğrusunu isterseniz Emre ve Hakkı da ne kadar soğukkanlı görünmeye çalışsalar da, onlar da devamlı izleniyormuş hissinin esiriydiler. En çok kendini kaptıran Çağatay'dı. Hakkı her zaman Çağatay'a takılmadan edemezdi. Fakat bu durum farklıydı. Birilerinin onları izlediğini ilk keşfeden Hakkı idi. Bu yüzden Çağatay'la dalga geçmiyor, hatta onun izlendiğini öne sürdüğü en abuk sabuk hikâyelerine bile ses çıkarmıyordu. Ne de olsa bu onun keşfiydi ve Çağatay her hikâyesiyle bu keşfi kuvvetlendiriyordu. İçlerinde bu durumdan en memnun olan da Hakkı idi. Emre diğerlerinden farklıydı. Ona göre bu adamların bir amacı olmalıydı. İşte, bu amacın ortaya çıkarılması gerekiyordu. Plan yapmalı ve kendilerini bu işten kurtarmalıydılar. Bilgiç Dede'nin hatırlattığı gibi; insan için ancak çalıştığının karşılığı vardı. Beden gücünün yanı sıra günümüzde beyin gücü çok önemliydi. Zamanımız Bilgi Çağı olduğundan, bilgiyi elde edecek, keşfedecek kafalara her zamankinden daha çok ihtiyaç vardı. Emre de zihnen günlerdir çalışıyordu. Kafasında tam anlamıyla bir plan kurmuş değildi. Murat ve Zeki'nin ise iç dünyaları karmakarışıktı. Murat babasının bürokrat olmasının verdiği güvenle karışık korkuyu yaşıyordu. Arkadaşlarına korkusuz delikanlı rolünü oynarken, içten içe endişe duyuyordu. Öyle ya babasının konumundan dolayı Murat'a kötülük yapmak isteyen insanlar olabilirdi. Zeki içlerinde korktuğunu en fazla belli edendi,



ne zaman bu konu açılsa "Polise gidelim! Jandarmaya gidelim!" diyordu. Arkadaşları adını 'Jandarma Zeki' koymuştu. Zeki gerçekten korkuyordu. Geceleri saatlerce uyuyamıyor, Allah'a bu durumdan hayırlısıyla kurtulmaları için dua ediyordu. Ah bir ailesine açılabilseydi. Zeki sessiz sakin içine kapanık biriydi. Bu durumda babasının sert davranışlarının etkisi çok fazlaydı. Bu yaşına kadar babası bir kere olsun evladını dizine alıp sevmemişti. Çocukları fazla şımartmamak gerek diye düşünürdü. Aslında oğlunu severdi. Zeki de bunu biliyordu. Babası onu seviyordu, hem de çok seviyordu, fakat sevgisini gösteremiyordu. Babası bazı geceler Zeki'nin uyuduğunu düşünerek yatağının baş ucuna gelir oğlunun başını öper, okşardı. Zeki bu anı yaşamak için geceleri uykusuz kalmaya razı olurdu. Böyle gecelerde, gözlerini açıp 'Babacığım' diyerek boynuna atılmayı çok isterdi. Fakat bir türlü cesaret edemezdi.

Çağatay'ın de ısrarlarıyla kantine gittiler. Kantine gider gitmez Çağatay hemen konuşmaya başladı:

"Arkadaşlar geçen gün ne oldu biliyor musunuz?"

Kimsenin konuşmasına fırsat vermeden devam etti:

"Karşımızdaki apartmana bir hırsız girdi. Tuhaf olan taraf hiçbir şey alamamış veya almamış. Bence o bizim için yani benim için gelmişti. Yanlışlıkla oraya girdi. Düşünsenize, karşı apartmanda hırsızın girdiği dairenin numarası 12."

Hakkı "Eee, şimdi ne var bunda? Nereden çıkartıyorsun izlendiğini?

"Olur mu? Bizim dairenin numarası da 12. Anlasana yanlış apartmana girdi. Apartmanları karıştırdı."

Emre araya girme ihtiyacı hissetti

"Arkadaşlar, arkadaşlar! Farkında mısınız, hepimiz izlenme hissini yaşıyoruz. Bu yüzden en olmadık durumlardan şüphelenir, korkar hale geldik."

Murat atıldı:

"Evet, evet geçenlerde bizim kapıya tanımadığım bir adam geldi; iyi giyimli, temiz yüzlü. Apartmandan birilerini sordu. Ben ondan şüphelendim. Yüzüm sararmış farkında değilim. Meğer bizim üst kata yeni taşınanların Amerika'daki oğullarıymış. 'Aradığınız insanlar bir üst katta' diyene kadar akla karayı seçtim, adamcağız 'Hasta mısınız? Bir şeyiniz yok ya?' diye sordu.

Hakkı "Ben de aynı durumdayım yolda rahat yürüyemiyorum. Herkesten şüpheleniyorum. Sanki sürekli takip ediliyormuşum gibi geliyor." dedi

Bir an sessizlik oldu, hepsi son birkaç haftadır başlarından geçen şüpheli olayları gözlerinin önüne getirdiler. Zeki dokunsalar ağlayacaktı. Emre oluşan ağır havayı dağıtmak için söz aldı:

"Arkadaşlar, dayımın sayı sistemleri konusuyla ilgili anlattıklarını hatırlarsınız. En karmaşık gibi görünen, kaotik yapısı olan doğa olaylarının bile belli bir plan ve sistemle işlediğini biliyoruz. Bizim başımızı döndüren, anlayamadığımız nice yapılar aslında bilgisayar programları gibi sistemli işleyen mekanizmalardan oluşuyor. Tabiatta her şeyde bir ahenk görülüyor. Dalgalar kıyıya belli bir sistemde çarpıyor. Kainatta nereye baksanız bir düzen söz konusudur. Hiçbir şey tesadüfi değildir. Bizim de rahat bir nefes almamız, kendi plan ve sistemimizi kurup bu işi çözmemize bağlı. Bizi izleyenler, iyi niyetliyse zaten korkulacak bir şey yok demektir. Biz de aradıkları için onlara yardımcı oluruz. Yok eğer art niyetlilerse başka mihraklarsa, planlarını bozmak görevimizdir."

Emre 'nin konuşması hepsini heyecanlandırmıştı. Emre o an saldırı emri verse hepsi birden adamların üzerine gidecek durumdaydılar.

Çağatay anlamamış, boş gözlerle Hakkı'ya sordu:

"Emre çok güzel konuştu da mihrak nedir?"

Hakkı bilmiş bir edayla:

"Güç odakları anlamında kullanılıyor. Yemek terimi olmadığından bilemezsin tabii."



Hepsi Hakkı'nın bu esprili cevabına gülümsedi. Emre kaldığı yerden devam etti:

"Öyle bir plan kuralım ki bu zor durumdan kurtulalım. Gerçi size bir plandan bahsetmiştim. Biraz çocukça gelebilir. Bu plandan daha iyisi nasıl olur henüz ben de bilmiyorum. Herkes düşünsün sonra fikirlerimizi birleştirelim."

Hepsi başlarını sallayıp Emre'nin dediklerini onayladıklarını gösterdiler.

"Neyse, şimdi size bir sayı oyunu göstereyim de biraz olsun bu negatif atmosferden kurtulalım." diyerek devam etti Emre.

Çağatay konunun devam etmesini ister gibi itiraz etti.

"Her zamanki gibi aklından bir sayı tut şeklinde klasik bir oyun olmasın?"

Emre gülümseyerek "Hayır, hayır. Aklından bir değil, iki değil, tam üç sayı tutacaksın. Ben de sırayla hangi sayıları tuttuğunu söyleyeceğim."

Emre'nin bu sözleri üzerine hepsi şaşırdı. Çağatay daha çok şaşırdı:

"Bu benim tost yeme işine döndü, herkes birer tane yerken, ben üç tane yiyorum ya, gerçekten ilginç..."

Hakkı Çağatay'ı susturmaya çalışarak:

"Tamam tamam, şimdi senin yemek maceralarını dinlemeyelim. Emre'nin oyunu güzele benziyor."

Murat de sabırsızlanmıştı:

"Hadi Emre devam et" dedi.

Hepsi bir anda oyunun etkisi altına girmişti. Takip edildikleri düşüncesini bir an olsun unutmuşlardı. Üç sayıyı bir anda aklında tutmak zordu, hele bunları bilmek; imkansız gibi gözüküyordu. Emre'nin anlattıklarıyla ilişkilendirince bu durumunda bir sistem meselesi olabileceğini düşündüler. Sistemini iyi kurarsan, imkansız gibi görünenlerin bile yapılabileceğinin göstergesiydi bu oyun. Bu oyun onlara bir umut kapısı da açmıştı. Nice olmazlar oluyorsa,



onların içinde bulundukları zor durumdan bir plan yaparak çıkabilmeleri olasıydı. Hepsinin aklından bir anda bu ve benzeri düşünceler geçti.

Ayrıca içinde bulundukları sıkıntılı durumdan uzaklaşmanın biraz olsun başka hayallere yelken açmanın fırsatı da doğmuştu.

Emre devam etti:

"Oyunumuzu daha da renklendirebiliriz. Bir kişinin üç sayı tutması yerine üç kişi birer sayı tutsun ben de her birinizin tuttuğu sayıyı bileyim."

Yalnız ortada bir sorun vardı. Emre'nin dışında dört kişi vardı. Üçü birer sayı tutunca bir kişi açıkta kalıyordu. Murat kendisinin sayılarla ilgili işlemleri yapabileceğini söyleyerek bu işi çözümledi. İlk sayıyı Çağatay ikinci sayıyı Zeki üçüncü sayıyı Hakkı tutacaktı. Murat da oyunun işlemlerini yapacaktı. Murat hemen kağıt kalem çıkarttı ve "Tamam başlayabiliriz Emre."

Emre büyük bir ciddiyetle "Evet arkadaşlar aklınızdan 10 dan küçük bir rakam tutun. Bu rakamı bana söylemeyin tabii. Tuttuğunuz rakamlar aynı olabilirler hiç fark etmez. Birinci sayıyı Çağatay göstermeden Murat'ın kağıdına yazsın."

Çağatay büyük bir iş yapıyormuş gibi 7 rakamını Murat'ın çıkarttığı kağıda yazdı. Hakkı rakama itiraz etti:

"Ben de aynı rakamı tutmuştum."

Çağatay "Ne yapalım şansına küs sıra bendeydi."

Hakkı "Ben Çağatay'la aynı sayıyı tutmak istemiyorum. Emre, sayımı değiştirebilir miyim?"

Emre "Tabii ki sana sıra gelene kadar istediğin sayıyı seçebilirsin, gerçi aynı rakam da olabilir" dedi.

Murat sıkılarak "Hadi arkadaşlar! Ne yapacaksak yapalım!"

Emre "Peki, Murat şimdi o rakamı 2 ile çarp ve 1 ekle"

(7x2)+1 işlemlerini yapan Murat 15 i buldu.

Murat "Tamam sonra..."

Emre "Şimdi sonucu 5 ile çarp"



Murat 75 sayısını buldu.

"Çıkan sonuca ikinci rakamı ekle."

Murat Zeki'ye döndü, Zeki de elindeki kalemle kâğıda 3 yazdı. Zeki bu rakamı kolay olsun diye seçmişti. Emre'nin başarılı olmasını istiyordu. Basit bir rakam seçerse Emre'nin daha rahat bulabileceğini düşünüyordu.

Murat 75+3 =78 işlemini yaptı. "Tamamdır" dedi.

Emre devam etti:

"Şimdi aynı işlemleri tekrar edeceğiz. Çıkan sonucu iki ile çarp, 1 ekle ve yine 5 ile çarp."

78x2=156, 156+1 =157, 157x5=785, işlemlerini yapan Murat "Evet" dedi "Sonra..."

Emre "En son işlem olarak Hakkı'nın rakamını da, yani üçüncü rakamı da ekle" dedi.

Hakkı eline kalemi aldı ve 8 rakamını yazdı, Çağatay 'a dönüp "Senden aşağı mı kalacağım" dedi.

Murat 785'e 8 ekledi ve 793 sonucunu buldu.

Emre sonucu duymak istediğini söyledi. Murat sonucu söyledi. Emre bir süre düşündü. Çağatay bunu fırsat bilerek:

"Ne oldu Emre? Şaşırdın, bu kez yapamadın?" dedi.

Emre "Yok yok, buldum sanırım. Çağatay'ın rakamı 7, Zeki'nin 3 ve Hakkı 'nın rakamı da 8, tamam mı?"

Çağatay "Yapamasaydın şaşardım zaten. Bu sendeki kafa da benim midem gibi dehşet çalışıyor."

Murat işlemlere baktı aralarında bir bağ kuramadı:

"Tamam olmasına tamam da, nasıl yaptın? Bir püf noktası olmalı!"

Emre her zamanki cingözlüğüyle;

"Ne sihirdir, ne keramet matematik bilmek marifet! Dilerseniz bir kerede beraber yapalım, belki nasıl olduğunu anlayabilirsiniz?" dedi.

"Şimdi birinci rakam 9, ikinci sayı 4 ve üçüncü sayı da 6 olsun."



Her zaman ki gibi kalemi eline aldı ve burnunun kenarını kaşıdı.

"İlk önce birinci sayı olan 9'u iki ile çarpıp 1 ekliyoruz. Sonra da 5 ile çarpıyoruz. (9x2=18, 18+1=19, 19x5=95) Elde edilen 95 sayısına ikinci sayı olan 4'ü ekliyoruz. Yani 95+4=99 oluyor. Sonra da aynı işlemleri tekrarlıyoruz. 99'u iki ile çarpıp 1 ekliyor ve 5 ile çarpıyoruz. [(99x2)+1=199, 199x5=995] En son aşamada da 995'e üçüncü sayı olan 6'yı ilave ediyoruz. 995+6=1001 oluyor. Karşıdaki 1001 sayısını söylüyor. İşin püf noktası bundan sonra, söyleyin bakalım bu üç sayıyı burada görebiliyor musunuz?"

Hep bir ağızdan hayır dediler.

Emre büyük bir keşfi anlatmanın heyecanıyla devam etti.

"Fakat ben görüyorum. Şimdi siz de göreceksiniz."

Emre 1001 sayısından 55 sayısını çıkarttı. Sonuç şaşırtıcıydı. 1001-55=946.

946 sayısında; birinci rakam 9, ikinci rakam 4, üçüncü rakamda 6 çıkmıştı. Murat etkilenmiş bir şekilde:

"Anlayamadığım neden 55 veya hep 55 mi çıkartıyoruz?."

Emre "Evet, sebebi basit düzen öyle kurulmuş. 55 çıkarınca ortaya çıkan sayının yüzler basamağı birinci, onlar basamağı ikinci, birler basamağı da üçüncü sayıyı veriyor. Daha geniş bir zamanda kendinde çözümlemesini yaparak keşfedebilirsin."

Emre, Murat ile bu konuşmaları yaparken; Çağatay anlamamıştı. Hakkı sayıları göstererek kısa bir açıklama yapınca anladı.

"Evet, evet birinci rakam 9, ikincisi 4 ve üçüncüsü de 6 değil mi? 55 i çıkarınca ortaya çıkıyor!" diye Çağatay bağırarak anladığını ifade edince Emre gülümseyerek

"Bravo büyük dahi(!). Hemen işi çözdün" dedi.

Hepsi birden gülüştüler. İşte ne olduysa o anda oldu. Hepsinin gülümsemeleri yüzlerinde dondu kaldı. Her şey birkaç saniyede gelişti. Hakkı koluyla Emre'yi dürtmüş ve göz ucuyla ileriyi işaret etmişti. Emre geriye dönüp kütüphanenin üst katına çıkan



merdivenlerdeki adamı gördüğünde, diğerleri de gün boyu sürdürdükleri meraklarından kurtulmuşlardı. İlk defa takipçileriyle karşılaşmışlardı. Aslında bu adamı ilk defa görmediklerini daha sonra söyleyecekler ve korkularını daha da arttıracaklardı. Zeki bir keresinde cüzdanını unutmuştu da arkadaşlarından ayrılıp geri dönmüş, kütüphane masasında bu adamı bir arkadaşı ile onların masa üzerinde bıraktıkları kitapları karıştırırken görmüştü. Masaya çekinerek gittiğinde adamlar biraz telaşlı ama soğukkanlı; bir kitabın ilgilerini çektiğini söyleyerek özür dileyip uzaklaşmışlardı. Kütüphane gibi bir ortamda hırsızlık olma ihtimalini düşünmedi-



ğinden, Zeki bunun üzerinde durmamıştı. Murat da bu adamı ve arkadaşını birkaç kere otobüste gördüğünü yeminler ederek anlatacaktı. Çağatay da kantinden alışveriş yaparken aynı adamı görmüştü. Unutmasına imkan yoktu; çünkü adam ondan önce en son bisküvi paketini almıştı. Hatta Çağatay karşıdaki büfeye kadar gitmişti de aynı markayı bulamamış başka bir markanın benzer ürünüyle idare etmek zorunda kalmıştı. Bu arada, adam elinde çanta, üzerinde rahat spor bir kıyafet olduğu halde, koşar adım kütüphanenin merdivenlerinden çıkarak gözden kayboldu. Acelesi olduğu belliydi. Bizimkilerin bakışlarını fark etmedi bile, kâbuslarının bir numaralı kötü adamı olacağını bilen bir tavrı hiç yoktu. Oysa bundan sonra hepsinin kabuslarında bu adam onları kovalayacak, bu adam onları uçurumdan atacak, sözün kısası her türlü kötülüğün sembolü olacaktı.

Adam gözden kaybolunca ilk kendine gelen Emre oldu. "Arkadaşlar işte takipçimizle tanıştınız. Şimdi bizi görmeden dağılalım. Yarın ne yapacağımızı konuşuruz. Herkes bu gece bir şeyler düşünsün."

Toparlanıp, çıktılar. Hepsi ayrı yöne dağıldılar, ellerinde çantaları, kafalarında bin bir soru...

Bir iğneyle nakışların en ince kanaviçelerini işleyen göz, bir yıldızı da örümcek ağının kılı kırk yaran hassasiyeti içerisinde iki eşit parçaya bölebilir.

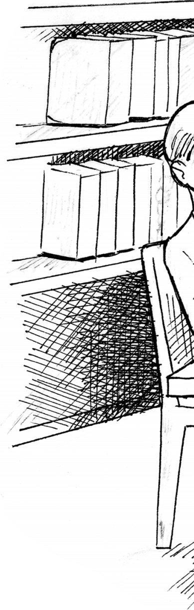
Maria Mitchell

"DÜĞÜM ÇÖZÜLÜYOR..."

Emre anlatıyordu: "Aslında her şey çok güzel planlanmıştı. O gün kütüphanede buluşmuştuk. Herkes ne yapacağını biliyordu. Ev ödevlerimizi yerine getirmiştik, görev dağılımı tamamdı. Planımız basitti aynı zamanda işleyişi kolay görünüyordu.'

O gün hepsi çok heyecanlıydı. Planı iyi uygularlarsa, içinde bulundukları problemden kurtulabileceklerine inanmışlardı. Emre devam ediyordu:

'Kütüphanede çalışma odaları vardı. Bazı öğretim üyeleri ve araştırma görevlilerine bu odalar açılabiliyordu. Murat'ın babası bu odalardan birine girişi sağlamıştı. Murat bu odalarda daha iyi ders çalışabiliriz demişti. Bu oda bizim tuzak yerimiz olacaktı; uygulama alanı. Düzeneğimizi kurup beklemeye başladık. Takipçilerimiz göründüğünde hepimizin heyecanı doruktaydı. İkisinin bizi gözetlemesine izin vermemiz gerekiyordu. İzlenenler Zeki





ile Çağatay olacaktı. Masanın üzerine eşyalarımızı yaymış, proje için çalışıyor süsü vermiştik. Zeki ile Çağatay bizim yemlerimizdi; masada ders çalışıyorlardı. Onlar takipçilerimizin hiçbir şeyden kuşkulanmamasını sağlayacaklardı. Her şeyin normal seyrinde gittiği hissini vereceklerdi. Başardılar da. Belki de en zor görev Murat'ındı. Tuzak yerine avcıyı -gerçekte avı- o çekecekti. Bütün sistematiğimiz şu prensip üzerine kurulmuştu; beklenmedik anda beklenmeyeni yap.

Murat kendisinden beklenmeyecek derecede sabırla adamlardan bir tanesinin kendi masalarından kalkmasını bekledi. İki adam da bir proje üzerinde çalışıyor gibi görünüyorlardı. Bazen bir konuda tartışıyorlar, genelde de kitapları tarayıp çokça notlar tutuyorlardı. En sonunda bir tanesi kalkmıştı. Lavaboya gidiyordu.

'Murat en zor işi üstlenmişti. Adamlardan biri lavaboya gitti.



Oradan çıkınca, Murat onu ikna edecek ve uygulama alanına getirecekti. Soğukkanlılık gerektiren bu işi başardı da...'

Murat adamın yanına heyecanla yaklaştı:

"Af edersiniz yardımcı olur musunuz? Arkadaşım bayıldı da, lütfen! Hemen gelir misiniz?"

"İçeride, yani uygulama alanında Hakkı uzanmış yatıyordu. Ben de kapının arkasında bekliyordum. Adam, Hakkı'yı yerde baygın gördüğünde hemen içeri girmişti. Planımız o ana kadar işliyordu. Yarı aralık kapıdan girer girmez, her taraf bembeyaz olmuştu. Çünkü, kapının üstünde açıldığında aşağı düşecek şekilde bir kova vardı ve içi un doluydu. Murat kapıyı kapatarak dışarıyla irtibatı kesmiş, ben de elimdeki kelepçeyi adamın bir bileğine takmıştım. Kelepçenin diğer ucu duvardaki kalorifer peteğine bağlıydı. Hakkı da yerden kalkıp, sakladığı sopayla adama vurup, bayılttı. Bütün bunlar bir anda olmuştu. Sonra düşünüyorum da gerçekten iyi bir iş çıkarmışız. Hemen diğer bileğine kelepçeleri geçirip odanın orta kısmına taşıdık. Ağzına bir tıkaç koyduk, ayaklarını bağladık. Etrafı unlardan temizledik. Kovayı yerleştirdik, aynı düzeneği tekrardan kurduk. Murat'ın ikinci adamı getirmesini beklemeye başladık. Bu sefer arkadaşının bayıldığını söyleyecektik. Hakkı yerde yatan adamla ilgileniyor gibi yapacaktı. Yarı aralık kapıdan yerde yatan kişiyi Hakkı'nın perdelemesiyle tam göremeyen arkadaşı hiçbir şeyden şüphelenmeyecekti.'





Murat ikinci adama yaklaştı, kendisine çok heyecanlanmış havası vererek:

"Beyefendi, beyefendi! Sanırım arkadaşınız bayıldı. Şu odada, yardıma ihtiyacı olabilir."

Murat bunları söylerken korkudan benzi sararmıştı, ikinci adamı kandırmada onun bu hali çok etkili olmuştu. Daha sonra Çağatay olayı anlatırken, 'Neredeyse ben de inanacaktım, gerçekten bayıldı zannettim, çünkü Murat da bayılacak gibiydi.' diyecekti.

Adam Murat'ın peşi sıra gitti. İkisi de koşar adım ilerlediler. Murat odayı gösterip, kenara çekildi. Hakkı'yı arkadaşının yanında ve arkadaşını da yerde baygın vaziyette gördü. İkinci adam da heyecanla odaya daldı.

'Birincisinden tecrübeliydik. Beyaz toz bulutuyla birlikte harekete geçtik ve ikinci takipçimizi de bayılttık. Ava gidenler avlanmıştı. Keyfimize diyecek yoktu. Hemen Murat babasını aradı. Birilerinin bize saldırdığını ve polis göndermesini söyledi. Zavallı Kemal amca on beş dakika kadar sonra heyecanla polislerle birlikte gelmişti. Murat tek evladıydı ve saldırıya uğramıştı. Zafer mutluluğumuz o ana kadar sürmüştü. Gerçekleri öğrendiğimdeyse, hayatımda hiç bu kadar utanmamıştım.'

Profesör Mehmet Bey'in odasında herkes pürdikkat Emre'yi dinliyordu. Emre'nin yanakları utancından al al olmuştu. Diğerlerinin durumu da farklı değildi. Hepsinin yüzü yerde yanakları kırmızıydı. Olaydan bir gün sonraydı. Murat'ın babası hepsinin ailesine durumu bildirmiş, böylece herkesin olaydan haberi olmuştu.

"Sizi küçük dedektifler sizi, her şeyi iyice ölçüp biçmeden sadece kuşkularınızla hareket ederseniz olacağı buydu." diyerek araya girdi profesör Mehmet Bey.

Emre dayısına itiraz etti:



"Fakat dayı anlattığım gibi çok şüpheli hareketleri vardı. Zaten onlar da bizi gözlemlediklerini itiraf ettiler."

"Sevgili yeğenim üniversitede yüksek lisans yapan iki öğrencinin sizin aldığınız birkaç kitaptan yararlanmak için nezaket gösterip sizin kitaplarla işinizin bitmesini beklemeleri, bu arada kitaplara dolayısıyla size bakmaları ne kadar takiptir bana söyler misin?"

Emre teslim olmuş bir şekilde cılız bir şekilde açıklamaya gayret etti:

"Dayı anlattım size şüphelerimizi, her şey o kadar birbirini tamamlıyordu ki, sanırım bu durumu fazla büyüttük. Bütün olanlar izlendiğimizi gösteriyordu, bizde macera arıyorduk galiba ama ne bileyim işte her şey birbirini bütünlüyor hepsi aynı sonucu veriyordu."

Profesör Mehmet Bey çok iyi niyetli alttan alan bir ses tonuyla:

"Siz kendi hayal dünyanızı gerçek hayata taşımışsınız. Kendi rüyalarınıza dayanak aramışsınız. Böyle durumlar olabilir ve herkesin başına gelebilir. Sizin tek hatanız, bu kuşkularınızı sizden büyüklerle konuşmayıp onların aklına müracaat etmemek. Bir işi yapamadan mutlaka sizden tecrübeli birileriyle fikir alışverişinde bulunun. Bu size hiçbir şey kaybettirmez aksine çok şey kazandırır. İçinde bulunduğumuz sırlı hayat yolculuğunda sizi çeldirecek, şaşırtacak daha nelerle karşılaşacaksınız. Danışan dağlar aşmış danışmayan düz yolda şaşmış. Bu sözlerim kulağınıza küpe olsun. Tamam mı?"

Hepsi birden "Tamam" dediler.

Profesör Mehmet Bey devam etti:

"Siz kendi kafanızda bir dünya kurmuşsunuz orada her şeyden kuşkulanır olmuşsunuz. Bu durumda sizi hep aynı sonuca götürmüş. Bu benim aklıma bir sayı oyununu getirdi. Oynayalım mı?"

Emre özellikle dayısı karşısında mahcup duruma düşmekten



dolayı fazlasıyla utanıyor ve hiçbir söz söyleyemiyordu. Fakat bir hatadır olmuştu. Zamanı geri döndürmenin imkanı yoktu. Derslerini almışlardı. Matematik oyunu sözünü de duyunca dayanamadı.

"Oynayalım" dedi.

Diğerleri de Emre'den cesaret alıp evet anlamında başlarını salladılar.

Profesör hemen kâğıt kalem çıkarttı. Kalemle kâğıda bir nokta koydu.

"Ondalıklı sayıları bilirsiniz. Bu sayılara noktalı sayılar da denebilir. Gerçekte bütün sayılar noktalıdır. Örneğin 123 sayısını ele alalım. Bu sayıyı noktalı yazarsak; 123. 0 şeklinde yazabiliriz. Şimdi sizden istediğim iki rakam seçmeniz. Tabii sıfır olmasın. Sonra da bu rakamları yan yana yazarak, bu rakamlarla yapılabilecek bütün noktalı sayıları yazmanızı isteyeceğim. Şöyle ki 1ve 2'yi seçtiğinizi varsayarsak bu iki rakam için tüm noktalı sayılar; 12. 0, 21. 0, 1. 2, 2. 1, 0. 12, 0. 21 şeklinde olurlar. Anlaşıldı mı?"

Profesör Mehmet sözlerini bitirince kağıtla kalemi diğerlerine verdi. Çağatay kalemle kağıdı aldı. Bu gün kamerasını getirememişti. Babası yaptıklarından sonra ceza olarak vermemişti kamerayı. Çağatay itiraz edecek olmuş, ders için demişti fakat babası taşı gediğine koymuştu. 'Kütüphaneye de ders için gittiğinizi sanıyordum.'

Çağatay kağıda 4 ile 9 yazdı. Diğerlerine baktı hepsi olur anlamında başlarını salladılar. Bütün ihtimalleri yazdı: 49, 94, 4. 9, 9. 4, 0. 49, 0. 94

Emre diğerlerine göre daha rahatlamıştı, o konuştu:

"Evet tamam dayı tüm ihtimalleri yazdık."

"Şimdi hepsini toplayın."

49+94+4. 9+9. 4+0. 49+0. 94 toplamını yapıp, 158. 73 sayısını elde ettiler.



Profesör Mehmet her zamanki matematikçi gülümsemesini takınarak:

"Bu sayı kesin ondalıklıdır, bu durumdan kurtaralım 100 ile çarpın."

Çağatay 15873 sayısını buldu.

"İşlemi yaptıysanız sayının çok büyüdüğünü görmüşsünüzdür. Bu kadar büyük sayılarla uğraşmayın, çıkan sonucu 33'e bölün."

Çağatay çıkan sonucu 33'e böldü. Bu bölme işlemi biraz uzun sürdü. Diğerleri de kontrol ettiler. 15873 / 33 = 481 sonucu elde edilmişti.

Emre "Tamam dayı sonra..." dedi.

"Evet şimdi en önemli noktaya geldik, ilk tuttuğunuz iki rakamı toplayın" diyerek devam etti Profesör Mehmet Bey.

Çağatay 9 ile 4'ü topladı ve 13'ü elde etti.

Profesör "Son işlemde de çıkan sonucu bu toplama bölün sonucun 37 çıkacağını göreceksiniz." dediğinde Çağatay 481'i 13'e böldü. Evet sonuç 37 olmuştu.

Profesör onların şaşırmasına aldırış etmeden devam etti, telaşlı bir havası vardı. Saatine bakarak:

"Arkadaşlar birazdan dersim var. İsterseniz oyunu birlikte yapalım. İyice öğrenin, evde nasıl olduğunu düşünün püf noktasını çıkartamazsanız daha sonra ben size gösteririm."

Mehmet Bey eline kalemi aldı ve 2, 6 rakamlarını yazdı.

"Bu iki rakam bizim seçtiğimiz olsun. Bu rakamlarla olabilecek tüm ondalıklı sayılar şu şekilde olur: 26. 0, 62. 0, 2. 6, 6. 2, 0. 26, 0. 62. Şimdi bu sayıları toplayalım."

Profesör bu işlemi yapmak için hesap makinesi kullandı.

26+62+2. 6+6. 2+0. 26+0. 62=97. 68 toplamını elde etti.

"Elde ettiğimiz toplamı 100 ile çarpıp 33 e bölüyoruz." diyerek işlemleri hesap makinesinde yaptı.

97. 68 × 100= 9768,



9768:33=296 sonucunu buldu.

Profesör "296 sayısını elde ettik. En son hamle olarak iki rakamı topluyorum:

2+6=8 ve 296:8 =37 sayısını buluyorum."

Murat dayanamamıştı "Hep mi 37 çıkar."

Profesör "Evet delikanlı, sizin zavallı adamları hep ajan olarak çıkarttığınız gibi hep 37 çıkar."

Murat 'ın kırmızı olan yüzü neredeyse morarmıştı. Utanarak önüne baktı, bir şey demedi.

Profesör devam etti:

"Evet arkadaşlar sizlerle sohbet etmek çok güzel, yalnız benim vermem gereken bir ders var. Projenizle ilgili dokümanları ben fotokopi çektirdim. Vaktim olsaydı sizlere anlatmak isterdim. Anlaşılmayan yerleri Emre ile bana sorabilirsiniz. Unutmayın bir iş yaparken sizden tecrübelilere danışın, büyüklerinizin sözlerini dinleyin. Belki klasik sözler söylerler, belki sizi üzerler, sıkarlar ama hiçbir zaman sizin kötülüğünüzü istemezler. Siz akıllı gençlersiniz, bunu da atlatırsınız. Zaten atlattınız da... Şimdi müsaadenizle ben çıkıyorum. Projenizin sunumunda size başarılar."

Hepsinin adına Emre söz alıp yardımlarından dolayı dayısına teşekkür etti. Hep birlikte odadan çıktılar. Beş kafadarlar üniversitenin kantinine gittiler. Ne de olsa Çağatay acıkmıştı. Ne olursa olsun acısıyla tatlısıyla hayat devam ediyordu...

***

OYUNLARIN MATEMATİK DİLİYLE AÇIKLAMALARI

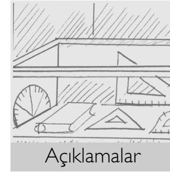
BİRİNCİ BÖLÜM / PARA KİMDE?

Tanıtım numarası ‘a’ olsun. Parayı ‘b’ elinde sakladığını düşünelim. Sağ el için b=1, sol el için b=2 dir. Sayı oyununda sayı 2 ile çarpılıp ‘5’ ekleniyor ve ‘5’ ile çarpılıyordu. ‘a’ sayısını ‘2’ ile çarpınca 2a, 5 ekleyince 2a+5 ve 5 ile çarpınca 5(2a+5) elde edilir. En sonunda ‘10’ ekleniyordu. Böylece sayı 10a+25+10 olur. Hangi cepteyse ‘b’ yi de ekliyoruz. Sayı 10a+b+35 oluyor. Bu sayıdan ‘35’ çıkınca 10a +b ifadesi kalır. 10a +b sayısı (ab) iki basamaklı sayısının çözümlenmiş hâlidir. 35'i zihinden çıkarınca kalan sayının onlar basamağı (a) kişiyi, birler basamağı (b) hangi elde olduğunu gösterir.

İKİNCİ BÖLÜM / UYANIŞ

İşin püf noktası '9' rakamıdır.

12345679x9=111111111 olur.



Karşımızdaki bilinmeyen rakamı n ile ifade edersek;

12345679x9xn=111111111xn olur.

111111111xn=nnnnnnnnn sonucu ortaya çıkar. Bu sonuçtan rakamını rahatlıkla tahmin ettirir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM / KAYIP RAKAM

N=abcd dört basamaklı sayı tutulmuş olsun.

a+b+c+d=T olsun.

N-T=1000a+100b+10c+d-a-b-c-d

N-T=999a+99b+9c

N-T=9 (111a+11b+c)

1. durum

Sayıdan ‘c’ yi atarsak; (kayıp rakam c olsun)

100a+10b+d kalır.

100a+10b+d-a-b-c-d=99a+9b-c=9 (11a+b)-c kalır.

Sonuç 9’un katı (-c)dir. Sayı söylendiğinde 9’un katından çıkarınca c’yi bulursunuz.

2. durum

Sayıdan b’yi atarsak; (kayıp rakam b olsun)

100a+10c+d kalır.

100a+10c+d-a-b-c-d=99a+9c-b=9(11a+c)-b kalır.

Sonuç 9’un katı (-b)dir. Sayı söylendiğinde 9’un katından çıkarınca b'yi bulursunuz.

3. durum

Sayıdan a’yı atarsak; (kayıp rakam a olsun)

100b+10c+d kalır.

100b+10c+d-a-b-c-d=99b+9c-a=9(11b+c)-a kalır.

Sonuç 9'un katı (-a)dır. Sayı söylendiğinde 9'un katından çıkarınca a'yı bulursunuz.

4. durum

Sayıdan d'yi atarsak; (kayıp rakam d olsun)

100a+10b+c kalır.

100a+10b+c-a-b-c-d=99a+9b-d=9 (11a+b)-c kalır.

Sonuç 9'un katı (-d) dir. Sayı söylendiğinde 9'un katından çıkarınca d'yi bulursunuz.

Dikkat !

Çıkarılan rakam '9' veya '0' olursa her ikisi de 9'un katı olacağından sonucu bilemezsiniz. Bu yüzden seçilen dört basamaklı sayıda '0' rakamı olmasın kısıtlaması getirmek gerekmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM / BİLGİÇ DEDE

Sayımız 'ab' olsun. En son elde edilen sayı 'ab0ab0' olur.

Bu sayıyı çözümlersek;

100000 a+10000b+1000. 0+100a+10b+0 olur. Bu sayı da 100100a+10010b sayısına eşittir. Önce 10 parantezine alalım; 10. (10010a+1001b) Bu sayının 10'a bölündüğünü gösterir. Sonra sırasıyla 7, 11, 13 sayılarına bölersek;

10010a/7+1001b/7 dersek 1430a+143b elde ederiz.

1430a/11+143b/11 dersek 130a+13b elde ederiz

30a/13+13b/13 dersek 10a +b elde ederiz,

sonuç; 'ab' demektir."

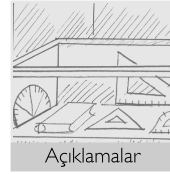
BEŞİNCİ BÖLÜM / ŞAPKADAN ÇIKAN SAYI

Düğümü senin eklediğin sayı çözer. İlk başta kağıda hangi sayıyı yazarsan yaz karşı tarafın tuttuğu ve senin bilmediğin sayıya eklenen sayı bu sayının 99'dan çıkarımıdır.

Tahmininizi 1<p<50 şeklinde bir 'p' sayısı yapın. Karşı tarafta seçimini 50<n<100 şeklinde yapsın. İlk eklenmesini istediğiniz sayı '99-p' olsun. Adım adım ilerlersek;

I. adım: n+99-p

II. adım: n+99-p-100=n-p-1 (soldaki-baştaki rakamı sil!)



III. adım: n-p-1+1=n-p (Silinen rakamı, kalan iki basamaklı sayıya ekle!)

IV. adım: n-(n-p)=n-n+p (Orijinal sayıdan çıkart!)

Sonuç p çıktı.

Hatırlatma: 50< n <100
+49<99-n< 98

99<n+99-p<198 olduğundan, (n+99-p) için yüzler basamağı daima 1 olur.

ALTINCI BÖLÜM / ÜNİVERSİTE GEZİSİ

1. kart
2. kart
3. kart
4. kart
5. kart
6. kart

1. karta ikilik sistemde sağdan ilk basamağı '1' olanlar yazılmıştır.

2. karta ikilik sistemde sağdan ikinci basamağı '1' olanlar yazılmıştır.

3. karta ikilik sistemde sağdan üçüncü basamağı '1' olanlar yazılmıştır.

4. karta ikilik sistemde sağdan dördüncü basamağı '1' olanlar yazılmıştır.

5. karta ikilik sistemde sağdan beşinci basamağı '1' olanlar yazılmıştır.

6. karta ikilik sistemde sağdan altıncı basamağı '1' olanlar yazılmıştır.

Örneğin 53 sayısının ikilik düzende karşılığı (110101)2 dir. Bunun anlamı şudur; 53 sayısı 6. , 5. , 3. , ve 1. kartlarda var 2. ve 4. kartlarda yoktur.

YEDİNCİ BÖLÜM / BİR İKİ YETMEZ ÜÇ OLSUN

Akıldan tutulan sayılara a, b, c diyelim.

Hesaplamalar aşağıdaki gibi olur;



Birinci sayıyı ikiyle çarp: 2a
Çıkan sonuca 1 ekle: 2a+1
Çıkan sonucu 5 ile çarp: 5(2a+1)=10a+5
Çıkan sonuca 2. sayıyı ekle:10a+5+b
Çıkan sonucu ikiyle çarp:2(10a+b+5)=20a+2b+10
Çıkan sonuca 1 ekle: 20a+2b+10 +1
Çıkan sonucu 5 ile çarp: 5(20a+2b+11)=100a+10b+55
En sonunda 3. sayıyı ekle: 100a+10b+55+c
Bize söylenen sayıdan 55 çıkarınca 100a+10b+c kalır.
Bu durumda a birinci sayıdır ve yüzler basamağındadır,
b ikinci sayıdır ve onlar basamağındadır,
c üçüncü sayıdır ve birler basamağındadır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM / DÜĞÜM ÇÖZÜLÜYOR

Seçilen iki rakam a ve b olsun.
Olası sayılar:
ab, ba, a. b, b. a, 0. ab, 0. ba olur.
Sayıları teker teker çözümlersek,
ab =10a +b
ba =10b+a
a. b =a+0. 1xb
b. a =b+0. 1xa
0. ab =0. 1xa+0. 01xb
0. ba =0. 1xb+0. 01xa
Çözümlemeli şekillerini toplayalım:

10a+b4+10b+a+a+0. 1xb+b+0. 1xa+0. 1xa+0. 01xb+ 0. 1xb+0. 01xa elde ederiz.

(a+b) parantezine alırsak,

(a+b). (10+2+0. 2+0. 01) = (12. 21)x(a+b) olur.

Bu sayıyı 100 ile çarparsak 12. 21x100x (a+b)=1221x (a+b) olur.

1221x(a+b)'yi 33 e bölersek, cevap 37x(a+b) çıkar.

(a+b) ye böldüğümüzde de sonuç 37 çıkar.